

**ÖĞRETMENLERİN ARAŞTIRMA OKURYAZARLIĞI
BECERİLERİ İLE BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA
YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Duygu AKGÖZ

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

2024

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**ÖĞRETMENLERİN ARAŞTIRMA OKURYAZARLIĞI BECERİLERİ İLE
BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

(Examining the Relationship between Teachers' Research Literacy Skills and Their Attitudes
for Scientific Research)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu AKGÖZ

Danışman: Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Erzurum
Aralık, 2024

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Duygu AKGÖZ tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışması 17 / 12 / 2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Zeynep Ayvaz TUNCEL

Pamukkale Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Danışman: Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ceyhun OZAN

Atatürk Üniversitesi

Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

.... / / 202..

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri İle Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

17 / 12 / 2024

Aslı ıslak imzalıdır

Duygu AKGÖZ

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimi yaptığım süre boyunca değerli bilgilerini payşalaşan, görüş ve önerileriyle katkı sunan saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU'na ; her daim yardımlarını esirgemeyen her konuda desteğini hissettiren değerli hocam Doç. Dr. Ceyhun OZAN'a, öneri ve görüşleriyle çalışmama katkıda bulunan değerli hocam Doç. Dr. Zeynep Ayvaz TUNCEL'e sonsuz şükranlarımı sunar teşekkürü borç bilirim.

Çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen çalışma süresince bana destek olan sevgili eşim Ramazan AKGÖZ'e, aileme teşekkürlerimi sunarım.

Duygu AKGÖZ

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN ARAŞTIRMA OKURYAZARLIĞI BECERİLERİ İLE BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Duygu AKGÖZ

Aralık 2024, 88 Sayfa

Amaç: Bu araştırmada öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkinin önemini vurgulamak amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırmada, ilişkisel tarama modellerinden biri olan korelasyonel tarama modeline ait bir nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Erzurum ilinin bir ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapmakta olan tüm branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada “Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BAYTÖ)” ile “Araştırma Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, elde edilen verilerin analizinde öncelikle normallik testi uygulanmıştır. Normallik testi sonuçlarına göre, nonparametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis H analizleri gerçekleştirilmiştir. Son aşamada, iki değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Spearman Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre araştırma okuryazarlık becerilerinin ölçeğin alt boyutlarında cinsiyet, kütüphaneye gitme durumu, kitap okuma alışkanlığı, dergi aboneliği değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının ölçeğin toplamı ve alt boyutlarında ise meslek yılı, cinsiyet, yaş, internet kullanım amacına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca araştırma okuryazarlığı alt boyutlarında yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma arttıkça olumsuz tutumun azaldığı araştırmalara yönelik olumlu tutumun arttığı görülmüştür.

Sonuçlar: Araştırmada öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri toplam puanları ile bilimsel araştırma tutum toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: araştırma okuryazarlığı, okuryazarlık, bilimsel araştırma, tutum

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' RESEARCH LITERACY SKILLS AND THEIR ATTITUDES TOWARDS SCIENTIFIC RESEARCH

Duygu AKGÖZ

December 2024, 88 Pages

Purpose: This study aimed to determine the relationship between teachers' research literacy skill levels and scientific research attitudes and to emphasize the importance of this relationship.

Method: In this research, a quantitative research method belonging to the correlational screening model, one of the relational screening models, was used. The scope of the research consists of all branch teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education in a district of Erzurum province. In the research, "Attitude Towards Scientific Research Scale (BAYTO)" and "Research Literacy Skills Scale" were used as data collection tools. Within the scope of the research, normality test was first applied to analyze the data obtained. According to the normality test results, nonparametric Mann Whitney U and Kruskal-Wallis H analyzes were performed. In the last stage, Spearman Correlation Analysis was performed to determine the relationship between two variables.

Findings: According to the findings obtained as a result of the research, it was determined that research literacy skills differed significantly in the sub-dimensions of the scale according to the variables of gender and going to the library. It was observed that teachers' attitudes towards scientific research differed significantly in the total and sub-dimensions of the scale according to gender, age and purpose of internet use. In addition, in the sub-dimensions of research literacy, it has been observed that as access to management information and resources increases, negative attitudes decrease and positive attitudes towards research increase.

Conclusions: In the study, no statistically significant relationship was found between the total scores of teachers' research literacy skills and their scientific research attitudes.

Keywords: research literacy, literacy, scientific research, attitude

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	3
Araştırma Problemi	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	6
Terim ve Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	7
Okuryazarlık.....	7
Okuryazarlığın Tarihi Gelişimi.....	7
Okuryazarlık Tanımları.....	8
Okuryazarlık Düzeyleri.....	9
Araştırma.....	10
Araştırma Okuryazarlığı	11
Bilgi Okuryazarlığı	11
İlgili Araştırmalar.....	12
Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile İlgili Yapılan Araştırmalar	12
Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlar ile İlgili Yapılan Araştırmalar	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	21
Yöntem	21

Araştırma Yöntemi.....	21
Araştırma Modeli	21
Evren ve Örneklem	21
Veri Toplama Araçları	24
Araştırma Okuryazarlığı Ölçeği.....	25
Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği	25
Kişisel Bilgi Formu	26
Uygulama	26
Verilerin Analizi	27
Araştırmacı Rolü	28
Geçerlik ve Güvenirlik.....	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	30
Bulgular	30
BEŞİNCİ BÖLÜM	51
Tartışma ve Sonuç	51
Öneriler.....	59
Kaynakça	61
EKLER	67
Ek-1. Kişisel Bilgi Formu	67
Ek-2. Araştırma Okuryazarlığı Ölçeği	68
Ek-3. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği	69
Ek-4. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçek İzni	70
Ek-5. Araştırma Okuryazarlık Ölçek İzni	70
Ek-6. Tutum Ölçeği Geçerlik Güvenirlik Uzman Görüşü	71
Ek-8. Etik Kurul Onay Belgesi 2	72
Ek-9. Etik Kurul Onay Belgesi 3	73
Ek-10. Araştırma ve Uygulama İzinleri	74
ÖZ GEÇMİŞ	75

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	22
Tablo 2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı.....	22
Tablo 3. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılımı	22
Tablo 4. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Kademelerine Ait Dağılımı	23
Tablo 5. Öğretmenlerin Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine Ait Dağılım	23
Tablo 6. Öğretmenlerin Kütüphaneye Gitme Durumuna Ait Dağılımı	23
Tablo 7. Öğretmenlerin İnternet Kullanım Amacına Ait Dağılım	23
Tablo 8. Öğretmenlerin Dergi Aboneliğine Ait Dağılım	24
Tablo 9. Öğretmenlerin Kitap Okuma Alışkanlığına Ait Dağılım	24
Tablo 10. Araştırma Okuryazarlık Ölçeğinin Cronbach Alfa Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı.....	25
Tablo 11. Bilimsel Araştırma Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı.....	26
Tablo 12. Değişkenlere Ait Normallik Test Sonuçları	27
Tablo 13. 5'li Likerte göre Ortalama Değerlendirme Aralıkları	28
Tablo 14. Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlık Ölçeği ve Alt Boyutların Ait Betimleyici İstatistikler	30
Tablo 15. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	31
Tablo 16. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T- Testi	31
Tablo 17. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Meslek Yılı Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi.....	32
Tablo 18. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Görev Yapılan Okul Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Varyans Analizi	33

Tablo 19. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kütüphaneye Gitme Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	34
Tablo 20. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kitap Okuma Alışkanlığı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi	35
Tablo 21. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Dergi Aboneliği Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Mann Whitney U Testi	36
Tablo 22. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının İnternet Kullanım Amacı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi	37
Tablo 23. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal- Wallis H Testi	39
Tablo 24. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeylerine ve Alt Boyutlarına Ait Betimleyici İstatistikler	40
Tablo 25. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	40
Tablo 26. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	41
Tablo 27. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Meslek Yılı Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	42
Tablo 28. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Görev Yapılan Okul Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Varyans Analizi	43
Tablo 29. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kütüphaneye Gitme Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi	44
Tablo 30. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kitap Okuma Alışkanlığı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi	45
Tablo 31. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Dergi Aboneliği Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Mann Whitney U Testi	46

Tablo 32. <i>Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının İnternet Kullanım Amacı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi</i>	<i>47</i>
Tablo 33. <i>Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal- Wallis H Testi</i>	<i>49</i>
Tablo 34. <i>Araştırma Okuryazarlık Ölçek Puanları ile Bilimsel Araştırma Tutum Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Korelasyon Analizi Değerleri</i>	<i>50</i>

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

BAYTO: Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

ÖAOB: Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği

AcYOİ : Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik

ArYOST: Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum

ArYOLT: Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum

AcYOLT: Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yönelik tutumları ve araştırma okuryazarlığı becerileri eğitimdeki gelişim ve yeniliğin temellerini inşa etmede, etkili öğretim yöntemlerini kullanabilmelerinde ve geliştirmelerinde önemli bir role sahiptir. Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yönelik tutumları, eğitimde bilimsel yaklaşımın güçlendirilmesinde ve bilimsel perspektifin şekillendirilmesinde önemli bir etken olmasının yanı sıra, ülkelerin bilimsel ve teknolojik gelişmişlik düzeylerine de katkı sağlamaktadır.

Günümüzde ülkelerin gelişmiş ülkeler içerisinde yer bulabilmesinin en önemli yollarından bir tanesi, bilimde ileri düzeyde gelişme göstermesi ile mümkündür (Uyanık, 2018). Bilim; gerçeğin belirli bir kısmı ile kanıtlamaya dayalı ilişki kurma süreci ve bu süreç sonucunda ortaya çıkan dinamik bilgilerdir (Sönmez & Alacapınar, 2011, s. 22). Bilim öznel olmayan, kendi içinde tutarlı, eleştirel ve objektiftir. Bilimin dinamik olmasında en önemli etken bilimde sürekli ilerleme durumunda gelişmeler ve değişimler olmasıdır (Arslan, 2002; Akt., Aydoğan, 2008, s. 81). Bilim ve teknoloji alanında yaşanan bu gelişmelerin temel kaynağı şüphesiz bilimsel araştırmalardır. Bilim ve teknoloji alanında ilerleme kaydedilebilmesi için bilimsel araştırma yapılması gerekir (Uyanık, 2018). Buna göre 21. yy.'daki en güçlü ülkelere baktığımızda bilimsel araştırmalar aracılığıyla bilim ve teknolojiyi geliştiren ülkeler olduğu söylenebilir (Korkmaz vd., 2011).

21. yy. insanlarında herkesin ortak kaniya vardığı nokta güçlenen ve özgürleşen insana vurgu yapılmaktadır. Bir taraftan eleştiren, sorgulayan, yaratıcı, araştıran diğer taraftan bilime meraklı, teknolojiye egemen, iletişim kurabilen, çevresine karşı duyarlı, bilgiyle arası iyi olan bireyler, esas olarak eğitimin ve öğretmen eğitiminin ne şekilde kavramsallaşacağı hakkında işaret vermektedir. Eğitimin, toplumun ihtiyaçlarına uygun şekilde kişilerin güçlenmesi ve özgürleşmesine katkı sağlayacak uygun ortamları oluşturma ve hayata uyarlama görevi bulunmaktadır (Özcan, 2011). Günümüzde bilgi üretebilen ve bunu başkalarıyla paylaşabilen, bilimsel tutum ve davranışları kendinde barındırabilen, araştırma yapabilen fertler yetiştirmek eğitim sisteminin temel amacıdır (Büyüköztürk, 1999). Hastürk'ün (2017) belirttiği gibi bugünkü eğitim sistemleri fertlerin merak duygusunu harekete geçirerek araştırma yapma, inceleme, sorgulama, analiz etme ve eleştirel, yaratıcı düşünme yoluyla yeni fikirler geliştirme

becerileri ile donatılması hedeflenmektedir. Bu sistem içerisinde bireylerin soru sorabilen ve sorgulama yapabilen fertler yetiştirmek konusunda en büyük sorumluluk yüklenen kişilerden birisi de öğretmenlerdir (Çakmak vd., 2015). MEB (2008), öğretmenlerden bilimsel araştırmanın içinde olan yöntem teknik bilgisi, veri analiz etme, ölçme ve değerlendirme gibi yeterlilikler beklemektedir. Öğrencilere araştırma, sorgulama gibi yeteneklerin kazandırabilmesinde öğretmenler önemli sorumluluk üstlenmektedir (Arı & Aslan, 2020). Ulusal veya uluslararası kaynaklarda araştırma yapabilmesine ilişkin öğretmenlerin gerekli beceri, tutum ve bilgiye sahip olmaları yirmi birinci yüzyılda kazanmış oldukları en önemli özelliklerin başında gelir (Büyüköztürk vd., 2020). Ayrıca bilimsel araştırmalara karşı olumlu tutumlar içerisinde olmaları yeterli bilgi ve becerilere sahip olmaları günümüz öğretmenler için önemli bir zaruriyet olarak değerlendirilmektedir (Çakmak vd., 2015). Bilimsel yöntem ve teknikleri kullanarak bilgiye ulaşma becerisine sahip öğretmenler, hayat boyu öğrenmeyi devam ettiren, alanını takip ederek kendisini her zaman güncel tutabilen karşılaştığı problem durumlarını edindiği yeni bilgilerle çözebilen seviyede olacaklardır. Bu noktada araştırma okuryazarlığı önem kazanmaktadır. Günümüzde de önemi sürekli vurgulanan bir konu, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları gerektiğidir (Yıldız vd., 2019). Doğrudan araştırma becerileriyle ilişkili olan araştırma okuryazarlığı, bireylere kazandırılmak istenen 21. yy. becerilerinden birisi olarak ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlerin, araştırma becerilerine sahip fertlerin yetiştirilmesindeki rolü inkâr edilemez. Bu nedenle öğretmenlerden araştırma yapan, araştırma becerileri ile donatılmış olmaları beklenir (Konokman vd., 2013). Bu nedenle eğitim sürecinin öznesi olarak görülen öğretmenlerin sahip olduğu araştırma okuryazarlığı beceri düzeyleri, bireylere araştırma becerilerini istenilen düzeyde kazandırma sorumluluğunu üstlenmelerinden merak konusudur (İlhan vd., 2013).

O'Brien ve Rugen (2001; Akt. Yıldız vd., 2019), okuryazarlığı “sorgulama, problem tanımlama ve problem çözme aşamalarını içeren ve insanların yaşamlarını düzenlemeye yardımcı olan bir etkinlik” şeklinde tanımlamıştır. Bireylerin üst düzey düşünme becerileri ile beraber etrafındakilerle iş birliği yapabilme ve etkili iletişim kurabilme becerilerine ise araştırma okuryazarlığı olarak tanımlayabiliriz. Bu nedenle araştırma okuryazarlığı; ilk aşaması bilgiye gereksinim duyma ile başlayarak bilgiyi elde edebilme yollarını kullanma ve hangi alanda uzman ise o alan ile alakalı bir araştırmanın tüm süreçlerini yönetebilecek becerilere sahip olmaları beklenmektedir (Yıldız vd., 2018).

Hastürk (2017), öğretmenlerin yeterlilikleri arasında araştırmanın doğasını anlama ve uygulama becerilerinin bulunması, araştırma okuryazarlığının en önemli bileşenlerinden biri olarak kabul etmektedir. Çelikten vd.ne (2005) göre öğretmenlerden sürekli kendini yenilemesi,

gelişmelere ve yeniliklere açık olmaları, eğitim alanındaki teknolojik gelişmeleri takip etmeleri, araştırmacı bir kimliğe sahip olmaları, öğrencilerin problemlere yönelik kendince çözümler üretmelerine yardımcı olmaları ve geliştirmeleri beklenmektedir.

Hızlı değişim ve gelişmelerin yaşandığı günümüzde bilginin kendini sürekli güncellediği ve teknolojinin sağladığı imkanlarla bilgiye daha kolay ulaşılabildiği dünyada 21. yüzyıl öğrencilerinin günümüz koşullarına ayak uydurmaları ve geleceğe hazırlanmaları noktasında öğretmenlerin geleneksel hep aynı yöntem ve tekniklerle sürece devam etmesi mümkün görünmemektedir (Mustan, 2002). Seferoğlu (2004), öğretmenlerin mesleki gelişimleri adına günümüzde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, değişimler karşısında kendilerini dönemin koşullarına göre geliştirip ayak uydurarak öğrencilerine faydalı öğrenme-öğretme ortamları sağlayabileceklerini belirtmektedir. Bu bağlamda yaşanan değişim ve gelişmeler eğitim sistemlerini önemli ölçüde etkilediği ve etkilemeye de açık olduğu söylenebilir. Özcan (2011), öğretmenlerin mesleki hayatlarının bitimine kadar öncelikli olarak öğrenmeyi öğrenen fertler olması gerektiğini ve mesleki olarak kendini geliştiren öğretmenlerin toplumda fark yaratabileceğini vurgulamıştır. Çünkü 21. yüzyıl bilgi çağı geleneksel olan tüm kurumlar ve meslekleri özellikle öğretmenlik mesleğini değişime zorlamakta ve meydan okumaktadır.

Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkinin önemini vurgulamak bu araştırmanın amacıdır. Ayrıca bilgi çağı Türkiye’inde görev yapan öğretmenlerin araştırma okuryazar beceri düzeylerinin tespit edilerek yüksek ya da düşük düzeyde olmasının bilimsel araştırmaya olan tutumlarıyla bir ilişkisi olup olmadığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Modern toplumun temel niteliklerinden birisi olarak karşımıza çıkan araştırma kültürü bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor alandaki yeterlilikleri ya da özellikleri içine almakta ve bireylere bunun kazandırılabilmesinin eğitimle gerçekleştirilebileceği kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 1997; Karasar, 1995). Günümüz bilgi çağında bilgiyi depolamak yerine bilgiye etkili bir şekilde ulaşmak, bilgiyi kullanabilmek ve bilgi üretebilmek önemlidir. Bu önemli süreçte en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Toplumda önemli konumda olan bilgi çağının gereklerine en çok uyması gereken grubun temsilcileri öğretmenlerdir (Güven, 2001). Öğretmenlerin araştırmacı olmaları, sınıflarında yeni stratejiler uygulama, öğretim sürecini

etkili bir şekilde yönetme ve problemleri çözme konusunda yeterlikler kazanma konusunda yardımcı olmaktadır (Cain & Allan, 2017).

Bilim ve teknolojinin hızla ilerlediği günümüz yüzyılında araştırma okuryazar olma zorunlu hâle gelmiştir. Toplumdaki bireylerin teknolojik gelişme ve değişimlere ayak uydurabilmesi için araştırma okuryazar olması gerekmektedir. Bilimsel bakış açısını toplumun kazanması eğitimin amaçlarından bir tanesi olarak dikkate alınabilir (Şahin & Say 2010). Yeni nesli çağın değişen şartlarına uygun yetiştirme sorumluluğu üzerinde olan öğretmenler kendilerini de çağa ayak uydurmak için yenilemeleri gerekmektedir (Güven, 2001). Bu nedenle öncelikle öğretmenlerin kendileri bu bilgi, beceri, tutuma sahip olabilmeleri gerekir ki bireylere de kazandırabilsinler. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerinin ne olduğunun ortaya çıkarılması, öğrencilerin öğrenmelerinde çıkması muhtemel olumsuz durumlara engel olunması ve öğrencilerde meydana gelebilecek bilgi eksikliklerinin ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilecektir (İlhan vd., 2013).

Bireylerin araştırma bilgi ve becerisini kazanmış olmaları, araştırma yapabilmeleri için tek başına yeterli olmayıp aynı zamanda bireyin araştıracağı alana karşı ilgisinin, tutum ve değerlerinin de hatta bireyin bu süreci tehdit olarak algılaması da araştırma yapabilmesinde önemli bir etken olarak görülmektedir (Büyüköztürk, 1997). Tutumlar insanların davranışlarında son derece etkilidir. Bir nesneye yaklaşma veya nesneden kaçınma davranışında bulunmada tutum en önemli değişkenlerden biridir. Aynı şekilde bilimsel araştırmaya yönelik tutumun olumlu ya da olumsuz olması bilimsel araştırmaya yakın-uzak durmaya, çağın ihtiyaçlarını karşılama-karşılayamamayı da beraberinde getirebileceği düşünülmektedir (Dombaycı & Ercan 2017). Bu yüzden bireylerin davranışlarının gerçekleşmesinde belirleyici faktörlerden birisi olan tutumları incelemek ve araştırmak, kayda değer görülmektedir (Uyanık, 2017).

Bilimsel araştırma etkinliklerinin yapılabilmesi araştırmayı yapan bireylerin olumlu tutumları ve araştırma yeterliklerine sahip olmalarıyla ilişkilidir (Saracaloğlu vd., 2005). Yirmi birinci yüzyılın eğitim anlayışında bilimsel araştırmaya ilişkin olumlu tutuma sahip, problemleri tanımlama, problemleri çözme yeteneğine sahip ve araştırma tekniklerini kullanabilen fertler yetiştirmenin önemi vurgulanmaktadır (Bektur vd., 1997). MEB (2008) belirtmiştir ki, öğretmenler araştırma yapmaya istekli olmaları, bilgi teknolojilerini kullanma becerilerine sahip olmaları, veri analizi yapabilme kabiliyetlerinin yanı sıra elde ettikleri sonuçları diğer eğitimciler ve yöneticilerle paylaşmaları gerekmektedir.

Araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları ayrı ayrı

ele alan çeşitli araştırmalara rastlanmıştır. Fakat araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarını birlikte ele alan araştırmalara rastlanmamıştır. Sınırlı sayıda araştırma okuryazarlığıyla ilgili çalışmalar olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıda çalışmalar olması karşılaştırma yapmayı güçleştirmektedir. Bu nedenle bu çalışma önemli görülmektedir. Ayrıca iki değişken ile yeni değişkenlerle çalışma yapılmasına gerek duyulmaktadır. Bu nedenle bu çalışma öğretmenlerin bu beceri ve tutumlara ne düzeyde sahip olduğu, araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları değişkenlerinin birbiriyle olan ilişkisi ve seçilen birkaç değişkenlerle ilişkisi olup olmadığı varsa nasıl bir ilişki içinde olduğuna ilişkin cevap aranacaktır. Bunun yanında bu çalışmanın sonuçları araştırmacıların kendi alanlarında alana ve ilgili alan yazındaki eksikliğin ortadan kaldırılmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlerin sahip oldukları bilimsel araştırma becerileri düzeylerinin ve bilimsel araştırma tutumlarının tespit edilmesi, elde edilen veriler ile öğretmen yetiştirme kurumlarında öğretmenlere verilebilecek araştırma eğitimleri hakkında fikir verebileceği düşünülmektedir. Daha farklı araştırmalara ve araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkinin bulunması, öğretmenlerin eğitiminde önemli bir konudur. Bu çalışma ile öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini geliştirmeleri ve öğrencilere bilimsel araştırma tutumunu benimsetmelerinde yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

Araştırmada öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmakla birlikte aşağıdaki alt problemlerde değerlendirilmiştir.

1. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık becerileri ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
3. Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları cinsiyet, kıdem, yaş, görev yapılan okul türü, kütüphaneye gitme durumu, kitap okuma alışkanlığı, bilimsel dergi aboneliği, internet kullanım amacı, yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık becerileri cinsiyet, kıdem, yaş, görev yapılan okul türü, kütüphaneye gitme durumu, kitap okuma alışkanlığı, bilimsel dergi aboneliği, internet kullanım amacı, yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Araştırmanın Sınırları

- 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında Erzurum İli'ne bağlı bir ilçede görev yapan öğretmenler ile sınırlı olması,
- Verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarından elde edilen sonuçlarla sınırlı olmasıdır.

Terim ve Tanımlar

Araştırma: Araştırma, gerçek durum hâllerinde ortaya çıkan problemlere güvenilir çözüm yöntemleri arama, problemlere doğru cevap bulma gayretidir (Yıldırım, 1996; Akt., Büyüköztürk vd., 2020, s. 11).

Okuryazarlık: Alfabe kullanılarak seslendirilmesi ve yorumlanmasıyla başlayan, olgu ve durumları detaylı bir şekilde algılama ve bu algılara kendini dâhil ederek ifade etme biçimidir (Altun, 2005).

Araştırma Okuryazarlığı: Araştırma okuryazarlığı, geçmiş ve güncel bilgilere dayalı metinlere erişme, elde edilen bilgileri analiz etme, bu analizler sonucunda değerlendirmeler yapma ve yeni bilgiler üretme becerisi olarak tanımlanmaktadır (Doru, 2018; Elmborg, 2006; Kurudayıoğlu & Çimen, 2020).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu alanyazın derlemesinin amacı araştırma okuryazarlığının ne olduğu, öğretmenlerin araştırma okuryazarlık becerilerine sahip olma düzeylerini ve bilimsel araştırma tutumlarını belirleyerek araştırma okuryazarlık becerileri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmektir. Yapılan alanyazın taramalarına bakıldığında: hem araştırma okuryazarlıkla hem bilimsel araştırma tutumları ile ilgili ayrı olarak ele alınan çalışma olarak makaleler yurt içinde yeterli sayıda olmasına rağmen yüksek lisans ve doktora tezlerinin sınırlı sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma okuryazarlık ile bilimsel araştırma tutumlarını beraber inceleyen makale çalışmaları sınırlı sayıda olduğu gözlemlenmiştir ancak yüksek lisans ve doktora tezlerine rastlanamamıştır.

Okuryazarlık

İncelenen alanyazın taraması sonucunda geçmişten günümüze kadar okuryazarlık kavramı birçok aşamalardan geçerek değişikliğe uğradığı ve geliştiği görülmüştür. Birçok aşamalar sonucunda yaşanan değişim ve gelişmeler toplumun içinde yer aldığı çağın koşullarına, toplumun ihtiyacına göre değişiklik göstermiştir.

Okuryazarlığın Tarihi Gelişimi

Okuryazarlık tanımını tarihte ilk olarak uluslararası düzeyde 1951 yılında Unesco tarafından düzenlenen toplantıda Eğitim İstatistiklerini Normalleştirmekle Görevli Uzmanlar Komitesi tarafından “Okur-yazar, günlük hayatı ile ilgili basit ve kısa bir cümleyi anlayarak okuyup yazabilen kişi” olarak ifade edilmiştir. Unesco bu tanımları üye ülkelere 1958 yılından itibaren kullanmalarını önermiştir (Güneş, 2000).

Okuryazarlığın, 1950-1970 tarihleri arasındaki ilgili çalışmalarla beraber zihin becerilerini geliştirip geliştirmediği, nasıl geliştirdiği gibi sorular etrafında durulmuştur. Yıldız (2007) okuryazarlıkla ilgili; kişiyi özgürleştiren, kişinin bilinçli olmasına imkân sağlayan ve ayrıca 1960’tan sonra bu kavramın önem kazandığını ifade etmiştir. 1960’tan sonra bu kavramı “çağdaş bir toplumun gerektirdiği faaliyetler için ihtiyaç duyulan okuma-yazma becerileri” şeklinde ifade edilmiştir (Güneş, 2000).

1970-1980 tarihlerinde ise Jack Goody, Walter Ong ve Eric Havelock gibi araştırmacılar çalışmalarında okuryazarlık terimini ilk kez epistemolojiyle (bilgibilim) ilişkilendirilmiştir (Güneş, 2000).

1990'lı yıllara doğru ise “İnsan Hakları ve Evrensel Beyannamesi” ile herkesin eğitim hakkı olduğu düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır. Fakat ülkelerin bir kısmında eğitim hizmetinin yaygınlaşmaması yüzünden herkese bu hakkın sağlanamadığı dile getirilmiştir. Okuma yazma konusundaki sıkıntıların çözümüne yönelik gayretlerin ve ayrıca ilköğretimin de yaygınlaştırılmasına biraz daha ağırlık verilmesi düşüncesi önem kazanmıştır. Bu görüş UNESCO’unda üzerinde durduğu bir konu hâline gelmiştir. 1990 yılında Tayland’da düzenlenen “Herkes İçin Eğitim Dünya Konferansı’nda” bu düşünceye ek olarak sadece okuma yazma becerilerinden ziyade çok işlevli (multifonksiyonel) okuryazarlık kavramına da ağırlık verilmiştir (Güneş, 2000).

1990'lı yıllardan sonra bilim ve teknolojinin gelişmesi, yaşam koşullarının değişmesi ve yeni ihtiyaçların doğmasına bağlı olarak okuryazarlık kavramı çeşitlenmiştir. Okuryazarlık; bilgisayar okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, medya okuryazarlığı gibi değişik okuryazarlık türleriyle beraber kullanılır olmuştur (Altun, 2005).

Okuryazarlık Tanımları

Okuryazarlık kavramıyla ilgili birçok tanım mevcuttur. “Okuryazar” kelimesi; “Okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse” şeklinde Türk Dil Kurumu sözlüğünde ifade edilmiştir.

UNESCO (2018) okuryazarlığı bireylerin herhangi bir konuda yazılı ya da basılı araçları kullanarak bilgiye erişim, bilgiyi anlamlandırma, yorumlama, yaratıcı bir şekilde ifade etme ve hesaplama becerilerini içine alan kavram olarak ifade etmiştir.

Kress’e (2003, s. 62; Akt., Günhan, 2021) göre okuryazarlık, “Yaşamın anlamlı kılınabilmesi için iletişim kaynaklarının etkili kullanılma yeteneği” olarak ifade etmiştir.

Önal (2010), okuryazarlık kavramını yeni öğrenilen bilgiler ile daha önceki öğrenilmiş bilgiler arasında ilişki kurma, çıkarımda bulunma, orijinal metinler üretme gibi özellikleri de içine alarak genişlettiğini ifade etmiştir.

Tanımlara bakıldığında kavramın temel anlamı sadece okuma ve yazma becerisine sahip olmayı ifade ederken günümüzde ise daha geniş bir perspektifle ele alınmaktadır. Belirli bir disipline ilişkin temel bilgileri anlamayı, bilgiyi yorumlamayı, eleştirel bakış açısıyla değerlendirmeyi, bu bilgilere yeni anlamlar kazandırmayı içeren çok yönlü becerileri kapsamaktadır. Okuryazarlık kavramı çoğunlukla okuma-yazma kavramları ile aynı

tutulmaktadır. Ancak okuryazarlık, okuma-yazma kavramını içine almakla birlikte birbirinden farklıdır (Aşıcı, 2009). Her geçen gün bu iki kavram arasındaki farklılık artmaktadır.

Okuryazarlık kavramı; dinamik, hayat boyu devam eden, okumanın yanında elde edilen beceriyi hayata etkin şekilde geçirmektir. Bireylerin elde ettiği bilgiyi hayatında karşılaştığı problemlerin çözümünde devreye koyamaması yani okuryazarlık hayatında herhangi bir değişiklik yaratmayan fertler için okuryazar demenin yanlış olduğu ve bu yüzden okuryazarlık becerisinin fertlerin hayatlarında olumlu şekilde değişim yaratması gerektiği söylenebilir. Bireylerdeki bu olumlu değişim; gerçekleri anlama, kavrama ve değerlendirme yapabilmesine kadar uzanabilir (Yılmaz, 1989).

Okuryazarlık kavramı çok eskilere dayanmakla beraber okuryazarlığın dünya genelinde yaygınlaşmaya başlaması; matbaanın ortaya çıkışı, kâğıdın ucuzlaması, sanayi devrimi gibi birçok gelişmelerin yaşanması ve kitaplara ulaşılmanın daha kolay hâle gelmesiyle birlikte hız kazanmıştır. Yirmi birinci yüzyılda teknolojinin gelişimiyle beraber okuryazarlık gerektiren disiplinler artmakta ve ayrıca alanını ve etkisini giderek genişletmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber günümüzde iletişim araçları ve bilgi teknolojilerinin artması yepyeni okuryazarlık türlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Yerlikaya, 2015).

Okuryazarlık Düzeyleri

1987 yılında UNESCO, “Herkes İçin Eğitim” programı çerçevesinde okuryazarlığı üç farklı düzeyde tanımlamıştır (Güneş, 2000):

1- Birinci Düzey: Temel Okuryazarlık. Birinci düzey okuryazarlığın en temel ve ilk aşamasıdır. Temel okuryazarlık düzeyi; “kelimeleri seslere dökebilme ve cümleleri anlayabilme vb. temel okuma-yazma yetisinin kendisinde olma düzeyi”dir. Bu aşamada bireyin kendisini geliştirmesi ile ilişkili olarak birey, bir üst düzey olarak kabul edilen fonksiyonel (işlevsel) okuryazarlık daha sonra da çok işlevli (multifonksiyonel) okuryazarlık boyutuna geçiş yapabilir (Özenç, 2012).

2- İkinci Düzey: Fonksiyonel (İşlevsel) Okuryazarlık. Birinci düzeyin bir üst düzeyi olan işlevsel (fonksiyonel) okuryazarlık, temel düzeyde kazanılan okuma, yazma, aritmetik bilgi ve becerilerin bireylerin günlük yaşamlarında ve toplumsal alanlarda etkili şekilde kullanabilmesi anlamına gelmektedir. Bu ikinci düzey, temel düzeyde kazanılan becerilerin günlük yaşamın farklı alanlarında uygulanmasını temel alarak işlevsel okuryazarlığın esasını oluşturur. Bu süreçte bireylerin kazandıkları bilgi ve becerileri günlük hayatta kullanmalarını hedeflemektedir. Bu ikinci düzey olan işlevsel okuryazarlık; teknik yeterlikleri ve aynı zamanda

fonksiyonel becerileri de kapsamaktadır. Bu düzey fertlerin sosyal, ekonomik ve vatandaşlık görevlerine daha iyi hazırlanmasını destekleyen bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Güneş, 2000). Bu düzeydeki bireyleri, temel okuryazarlığın ötesine geçmiş, yaşamını devam ettirmek ve çevresine etkili şekilde uyum sağlayabilmek adına okuma yazma becerilerini yaşamı boyunca devam ettiren kişiler olarak tanımlanmıştır (Çapar, 1998). Bu bağlamda okuma-yazma fiilinin her zaman devamlılığı olan bir süreç olduğundan bahsedilmektedir. Günümüz zamanın koşullarında işlevsel okuryazar kişiler için; “Okuma yazma becerisine sahip, bilgisayar ve bilgi kaynaklarını değerlendirebilen, bu yeteneklerinden bilgiye ulaşarak ve onu işleterek yaşadığı ortama adapte olan ve hayatını devam etmek üzere faydalanan birey” olarak ifade edilmektedir (Keçe, 2009).

3- Üçüncü Düzey: Multifonksiyonel (Çok İşlevli) Okuryazarlık. Üçüncü düzey olan çok işlevli multifonksiyonel okuryazarlık ise fertlerin potansiyelini, gizil gücünü sonuna kadar geliştirme gayreti içerisinde olmaları ancak sadece kendisini geliştirmeyip içinde bulunduğu toplumun daha ileri gitmesi, gelişmesi için gayret etmesidir. Güneş’e (2000) göre “kendini gerçekleştirme, yaratıcılığını geliştirme, derin değerlere sahip olma, karmaşık sorunları anlama ve kapsamlı bir dünya görüşüne sahip olma” gibi niteliklere sahip bireyler üçüncü düzey okuryazardır. Bu bakımdan bu düzey, fonksiyonel (işlevsel) okuryazarlıktan sonraki düzey olup okuryazarlığın sonuncu basamağıdır (Özenç, 2012).

Okuryazarlığın bu farklı düzeyleri bireylerin bilgiye erişim, eleştirel düşünme, problem çözme becerilerini geliştirirken bu beceriler araştırma süreçlerinde de önemli rol oynamaktadır. Temel okuryazarlık bireylerin bilgiye erişim ve anlamlandırma becerilerini oluştururken, işlevsel okuryazarlık bu bilgiyi günlük yaşamda ve toplumsal alanda kullanabilme kapasitesini artırır. Çok işlevli okuryazarlık ise bireylerin karmaşık problem çözme ve derinlemesine düşünme becerilerini geliştirmelerine imkân verir. Bu süreçlerin tamamı araştırma yapma yetisini destekler ve araştırma bireylerin bilgiye ulaşma, anlamlandırma ve çözüm önerileri geliştirme aşamalarında önemli bir araç haline gelir.

Araştırma

Araştırma kavramıyla alakalı birçok tanım yapılmıştır. Araştırma kelimesinin anlamı “bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma” şeklinde Türk Dil Kurumu sözlüğünde yer almıştır (TDK, 2011). Araştırma teriminin sıkça kullanılan tanımı, belirli problemleri çözmek için güvenilir ve geçerli sonuçlar elde etmeyi hedefleyen verilerin sistemli şekilde toplanıp analiz edilmesi, yorumlanması, sonuçların raporlanması süreci olarak ifade edilir (Best, 1959; Mouly, 1963; Akt., Karasar, 2018).

Araştırma, temel olarak bilinmeyenini bilmeye çalışma, arama, öğrenme, tıkalı yolları açma özetle aydınlanma süreci olup aslında tüm araştırmaların başlama amacı hissedilen problemlerin çözümü için olduğu söylenebilir (Karasar, 2018, s. 22). Simon ve Burstein araştırmayı, kendiliğinden araştırma yapabilmeyi ve yapılmış araştırmalar hakkında değerlendirme ve eleştiri yapabilmeyi gerekli kılan deneyim şeklinde ifade etmiştir (1985; Akt., Balcı, 2009, s. 1). Araştırma, gerçek durum hâllerinde ortaya çıkan problemlere güvenilir çözüm yöntemleri arama, problemlere doğru cevap bulma gayretidir (Yıldırım, 1996; Akt., Büyüköztürk vd., 2020, s. 11).

Araştırma Okuryazarlığı

Araştırma okuryazarlığını Beaudry ve Miller; başka araştırma çeşitlerini bulma, anlama, analiz etme ve değerlendirme becerisi olduğunu üstelik elde ettiği bilgiler hakkında başkalarıyla iletişime geçme, bilgileri profesyonel ve akademik gayelerle kullanabilme yeteneği olarak ifade etmiştir. Ayrıca “bilgi/teknoloji okuryazarlığı, sözel okuryazarlık, sayısal okuryazarlık ve görsel okuryazarlık gibi farklı okuryazarlıkların birleşimi” olarak araştırma okuryazarlık kavramını ifade etmiştir (Beaudry & Miller, 2016; Akt., Yiğit & Özalemdar, 2022).

Ophoff vd.ne (2015) göre araştırma okuryazarlığı; “bilimsel ilerlemelerin devam etmesiyle, modern bilgi toplumunun sürekli değiştiğini, eğitimcilerin bu duruma ayak uydurmak için bilimsel bilgiye erişme, anlama, bilgileri yansıtmaya, ortaya çıkan sonuçları sorunlara uygulama yeterliği” olarak ifade etmektedir (Akt., Günhan, 2021). Shank ve Brown’a (2013) göre araştırma okuryazarlığı; “öğretmenlerin; günlük uygulamalarından topladıkları kanıtları analiz ederek değerlendirebilme, eğitim araştırmalarından yararlanarak paylaşımda bulunabilme, mesleklerinin bir parçası olarak araştırmayı mantıklı şekilde yürütebilme ve uygulayabilme gibi yeterliklerinin olması gerektiğini” ifade etmektedir (Akt., Günhan, 2021).

Araştırma okuryazarlığı becerilerine sahip fertlerin olması için, bireylerden önce öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları ve öğretmenlerin bu beceriler sayesinde kendilerini yenilemeleri, mesleki gelişimleri açısından faydalı olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı; araştırma süreci, araştırmaya hazırlık, yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma olmak üzere dört boyutta ele alınmıştır. Bu dört boyuta sahip olma durumu onların araştırma okuryazar düzeyini ortaya koyduğu söylenebilir (Yıldız vd., 2019).

Bilgi Okuryazarlığı

1974 yılında ABD’de “Bilgi Endüstrisi Derneği” başkanı olan Paul Zurkowski bilgi okuryazarlığı kavramını ilk kez ortaya attıktan sonra kavramın içeriği sürekli olarak genişlediği söylenebilir (Kurbanoglu, 2010). Zaman içerisinde bilgi okuryazarlığı kavram içeriğinin sürekli

genişlemesi iki neden ile açıklanabilir; birincisi kavram karışıklıklarının önüne geçmek için daha fazla ayrıntı verme ihtiyacı, ikincisi değişime uyum sağlamanın zorunlu hâl almasıdır. Kişilerden bilgiye nasıl ulaşılabileceğinin yollarını bulması ve seçmesi, ahlaki ilkeler çerçevesinde yasal yollarla bilgiyi elde etmesi, elde ettiği bilginin doğruluğunu, kaynağını ve güvenilir olup olmadığını denetleyebilmesi ayrıca bilgiyi gereksinimlerine göre düzenlemesi ve kullanabilmesi gibi becerilerin hepsi bilgi okuryazarlığı terimiyle ifade edilir (Adıgüzel, 2011).

Herhangi problemin çözümü veya bir işin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç hissedilen bilginin etkili biçimde elde edilmesi ve bu bilgilerin değerlendirilmesi bilgi okuryazar becerileridir (Polat, 2006). Rader'e (1991) göre bilgi okuryazarlığı sorun çözme ve sonuca varma maksadıyla bilginin verimli şekilde elde edilmesi ve değerlendirilmesi olarak tanımlamıştır. Bilgi okuryazarı kişiler, mesleki ve kişiye yönelik problemlerin çözümünde hangi bilginin uygun olacağını bulmasının yanında yazma, bilgisayar kullanma gibi becerilere sahip olanlardır (Akt., Adıgüzel, 2011). Bilgi okuryazarlığı, bilgiyi en iyi şekilde kullanabilmek maksadıyla yazılı ve görsel iletişim ürünlerini tanıyabilme, istenilen bilgiye ulaşabilme, seçebilme ve değerlendirebilme becerisi olarak tanımlanabilir (Altun 2005, s. 49).

İlgili Araştırmalar

Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Büyüköztürk (1999), ilköğretim öğretmenlerinin araştırma yeterlilik düzeylerini belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma bulguları, öğretmenlerin araştırma becerilerini önemli bulduklarını fakat bu becerileri etkili bir şekilde kullanma konusunda eksiklikler yaşadıklarını ve hem öğrencilerine aktarmada hem de kendi mesleki gelişim süreçlerinde verimli şekilde değerlendiremediklerini saptamıştır. Ayrıca hizmet öncesi eğitimlerinde öğretmenlerden araştırma ve ölçme-değerlendirme derslerini alanlar bu dersleri almayanlara kıyasla araştırma alanında daha yetkin oldukları ve öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarından mezun olanların araştırma yeterliliklerinin daha yeterli olduğuna dikkat çekmiştir.

Köklü vd. (1999), yaptıkları çalışmada ilköğretim müfettişlerinin araştırma yeterlilik düzeylerini ve araştırma eğitimine dair görüşlerini incelemişlerdir. İlköğretim müfettişlerinin araştırma eğitimi konusunda sahip olunması gereken yeterli araştırma yeterliklerine sahip olmadıklarını ortaya koymuştur. Çalışmaya katılan ilköğretim müfettişlerinin ilköğretimde araştırma eğitiminin hem gerekli hem de faydalı olduğu görüşünde birleştiklerini ancak var olan sistemin bu eğitimin uygulanabilirliği açısından yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Lea ve Street (2006), çalışmalarında eğitim bağlamında yazma ve okuryazarlık uygulamaları ile ilgili üç temel modeli inceleyerek nasıl geliştirilebileceğini anlamak ve öğretim programları ile müfredat için etkili modeller sunmak amacıyla yapmıştır. Üç model üzerinden (çalışma becerileri modeli, akademik sosyalleşme modeli ve akademik okuryazarlık modeli) öğrencilerin akademik yazma ve okuma süreçlerini anlamak ve geliştirmek için farklı bakış açıları kazanmalarını ve sadece teknik bilgi transferi şeklinde değil de akademik olarak da anlam kazanmalarını hedefler. Akademik okuryazarlık modelinin, yazma ve okuryazarlık eğitiminde önemli bir çerçeve sunduğunu, güçlü bir seçenek olduğunu ve eğitim uygulamalarında olumlu değişiklikler kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Bacanak ve Gökdere (2009), araştırmalarında sınıf öğretmeni adaylarının fen eğitimi ile kazandıkları fen okuryazarlığı düzeylerini ve cinsiyet ile bilimsel okuryazarlık arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının bilimsel okuryazarlık düzeylerinde kadınlar erkeklerden daha yüksek düzeyde bilimsel okuryazarlığa sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Şahin ve Say (2010), ilköğretim öğrencilerinin bilimsel okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve bu düzeylerin farklı değişkenlerle ilişkisini değerlendirmek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Öğrencilerin araç gerece sahip olma durumu ve sınıf düzeyleri değişkenlerinin metni anlamaya yönelik bilimsel okuryazarlık düzeylerini etkilediği ancak araştırmada incelenen diğer değişkenlerin ise metni anlamaya yönelik bilimsel okuryazarlık düzeylerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin araç gerece sahip olma durumu, bilimsel dergi okuma durumu, anne-baba eğitim durumu değişkenlerinin öğrencilerin yorumlama ve sorgulamaya yönelik bilimsel okuryazarlık düzeylerini etkilediği ancak araştırmada incelenen diğer değişkenlerin ise yorumlama ve sorgulamaya yönelik bilimsel okuryazarlık düzeylerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Borg (2010), çalışmasında dil öğretmenlerinin araştırmaya katılımının hem öğretmen araştırmaları yaparak hem de araştırmaları okuyup kullanarak gerçekleştirilebileceğini, ancak bunun öğretmenler arasında genellikle azınlıkta kaldığını ortaya koymuştur. Araştırmaya katılımın mesleki gelişim ve uygulamalara önemli katkılar sağlayabileceğini vurgulayan çalışmada, bu süreçlerin hem avantaj hem de çeşitli zorluklar barındırdığı belirlenmiştir. Özellikle, öğretmenlerin sınırlı bilgi ve zaman nedeniyle araştırmalara katılımının düşük seviyede kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Mıhladı Duran (2011), ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin bilime yönelik tutumlarını sınıf düzeyi, yaş, cinsiyet, ailenin gelir düzeyi ve ebeveynlerin eğitim düzeyi gibi

çeşitli değişkenler üzerinden analiz etmeyi ve ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Öğrencilerin bilime karşı tutum puanlarının sınıf düzeyi, yaş ve ailenin gelir durumu gibi değişkenlere göre değiştiği ancak cinsiyet ve ebeveyn eğitim düzeyi açısından tutumlarda bir farklılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmada 7. sınıf öğrencileri, 13 yaşındaki öğrenciler ve orta gelirli ailelerin çocukları, bilime karşı tutum puanları daha yüksek bulunmuştur.

Taşdemir ve Taşdemir (2011), öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme konusundaki becerilerini incelediği bir araştırmasında öğretmen adaylarının, bilimsel bir araştırma makalesini tamamen analiz edemedikleri için bilimsel araştırmaları inceleme yeterlilikleri açısından kısmen eğitim ihtiyaçlarının olduğu ve öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları daha çok biçimsel açıdan inceledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Armağan (2012), çalışmasında eğitim araştırmaları bağlamında okul müdürlerinin görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya katılan müdürlerin eğitim araştırmaları konusunda yayın ve araştırmaların kendileri için faydalı olduğunu düşünmekle birlikte büyük kısmı bilimsel araştırma eğitimi almadığı, kendilerini yeterli bulmadıkları ve kaynaklardan sınırlı düzeyde yararlandıklarını ayrıca yönetim faaliyetlerinde görüşlerini desteklemek amacıyla eğitim araştırmalarını kaynak olarak kullanmadıkları sonucuna varılmıştır.

Willison (2012), 27 akademisyenin öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirme ve değerlendirme süreçlerini incelediği bu çalışmada öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirmeye yönelik derslerin, öğrenme ve öğretim süreçlerine olan katkısını ve kalıcı etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma becerilerinin geliştirilmesinin öğrenme ve öğretim süreçlerine katkı sağladığı ve kalıcı etkiler sunduğu sonucuna varılmıştır.

Ahmed ve Pervin (2013) araştırmasında, Bangladeş'in başkenti Dakka'da bulunan İngilizce öğretmenlerinin (20 ilkokul ve 20 lise) eğitim araştırmalarıyla etkileşimleri incelenmiş ve öğretmenlerin bilimsel araştırmalara katılımını engelleyen başlıca nedenler olarak işlerinin gerekliliğini yansıtmaması, kurumlarının teşvik etmemesi, zaman yetersizliği olarak belirtilmiştir. Lise öğretmenleri ise, araştırmaları anlamada zorluk çektiklerini, araştırmaların öğretim uygulamalarına yönelik olmadığını ve erişim zorlukları nedeniyle okumadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin mesleki gelişim için araştırmaların önemli olduğuna dair ortak bir görüş belirttiklerini, ancak bu süreçlere katılım için yeterli zaman sağlanması ve bütçe ayrılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Evans vd. (2017) bu çalışmada, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını geliştirmenin önemini vurgulamakta olup öğretmenlerin sınıflarında araştırma yapabilme ve araştırmayı uygulayabilme becerilerini artırmak için uygulanabilecek stratejiler tartışılmaktadır. İlk

öğretmen eğitimi ve mesleki gelişim programlarında okullar-üniversiteler arasında iş birliği kurarak mesleğe yeni giren öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını geliştirmenin önemi ve sürecini araştırmışlardır. Ayrıca araştırma okuryazarlığının öğretime otantik entegrasyonu için politika, iş birliği ve mesleki gelişimin üç ana temasını incelemişlerdir. Araştırmada erken kariyer öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığını desteklemede öğretmenlerin kendi uygulayıcı araştırmalarını daha geniş araştırma bilgisiyle birleştirmede devamlı desteğe ihtiyaçlarının olduğu ve bu desteğin önemli aracı üniversiteler olduğu ve üniversiteler ile iş birliğinin önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığına sahip olmalarının, sınıflarındaki öğrencilerin başarılarını artırmada önemli bir rol oynayabileceği sonucuna varılmıştır.

Padwad (2018) çalışmasında, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını geliştirmek için karşılaştıkları zorlukları incelemiştir. Çalışmada, öğretmenlerin veri toplama konusunda genellikle zorluk yaşamadıkları ancak araştırma sorularının belirlenmesi, verilerin analiz edilmesi ve çalışmanın genel yapısının oluşturulması aşamalarında sıkıntılar yaşadıkları ifade edilmektedir. Araştırmacı, öğretmen araştırmalarının, öğretmenlerin mesleki endişelerini ele alan karmaşık bir süreç olduğunu ancak bu sürecin yalnızca dışsal engellerle değil, aynı zamanda öğretmenlerin inançları, araştırma bilgisi eksiklikleri gibi içsel zorluklarla da şekillendiğini belirtmektedir. Çalışma, öğretmenlerin araştırma süreçlerinde karşılaştıkları temel zorlukların araştırma sorularının belirlenmesi ve verilerin doğru bir şekilde analiz edilip yorumlanması olduğunu saptamıştır.

Görgülü-Arı ve Arslan (2020), çalışmasında fen bilimleri öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığına yönelik beceri düzeylerini incelemiştir. Çalışmadaki öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerinin orta seviyede olduğu ve araştırma sürecinde öğretmenlerin özellikle yöntem bilgisinde en düşük puanı aldıkları tespit edilmiştir. Bu bulgular, öğretmenlerin yöntem bilgisi basamağında zorluklar yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Kriz dönemlerinde matematik öğretmenlerinin araştırma okuryazarlık becerilerini ve bu becerilerin mesleki gelişimlerine yansımaları inceleyen Kendirlioğlu-Günhan (2021), bu kapsamda bir araştırma yapmıştır. Yapılan araştırma sonucunda araştırma okuryazarlığı düzeylerine ilişkin algılarının ölçek genelinde mezun oldukları öğretmen eğitimi programına, cinsiyete göre farklılık göstermediği ayrıca ölçeğin “araştırma süreci, araştırmaya hazırlık, yöntem bilgisi, kaynaklara ulaşma” alt boyutlarına yönelik puanlarında da öğretmen eğitimi programına bağlı olarak anlamlı bir farklılık taşımadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yiğit ve Özalemdar (2022), biyoloji ve fen öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığı yeterliklerini çeşitli değişkenler ışığında analiz etmeyi amaçlamışlardır. Bulgular öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerinin genel olarak yüksek olduğunu, ancak bu becerilerin öğretmenlerin uzmanlık alanı, cinsiyeti, akademik durumu (lisans veya yüksek lisans) ve çalıştıkları bölge gibi değişkenlere göre farklılık göstermediğini ortaya koymuştur.

Yapılan araştırmaları incelediğimizde genel olarak eğitimcilerin araştırma okuryazarlıklarının geliştirilmesi gerektiğinin vurgulandığı görülmektedir. Çalışmalarda cinsiyet, sınıf düzeyi, aile gelir durumu gibi değişkenlerin öğrenci performansını etkilediği ve özellikle bilimsel okuryazarlık ve bilimsel tutumlarda cinsiyet farklılıkları göze çarpmaktadır.

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlar ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Gore ve Gitlin (2004), öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmenlerin çoğunluğunun eğitim araştırmalarının eğitime katkı sağlamadığını düşündüklerini ortaya koymuşlardır. Öğretmenler, eğitim araştırmalarının teorik açıdan önemli olsa da sınıf içi uygulamalarda işe yaramadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, araştırmaların mesleki gelişimine katkı sağlayabileceğini düşünen öğretmenlerin, bu araştırmaları nasıl kullanacaklarını bilmedikleri, bunun da araştırmalara zaman ayırmayı zorlaştıran karmaşık yapıları ve erişim zorluklarıyla ilgili olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin araştırmalarla olan etkileşimlerini geliştirmek için araştırmaların daha erişilebilir, anlaşılır hale getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Saracaloğlu vd. (2005), lisansüstü eğitim gören öğrencilerin araştırma yeterliliklerinin, bilimsel araştırmaya duydukları kaygılar ve araştırma ile istatistiğe karşı tutumlarıyla olan ilişkisini incelemiştir. Bu çalışmada, lisansüstü öğrencilerin araştırma kaygılarının üniversite, enstitü ve aldıkları dersler gibi faktörlere bağlı olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca, araştırma yeterliliklerinin öğrenim düzeyi, araştırma deneyimi ve istatistik dersi alıp almama gibi unsurlara göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ders başarıları "iyi" seviyede, araştırmaya ilişkin kaygı düzeyleri "orta", istatistiğe karşı tutumları ise "çok olumlu" olarak belirlenmiştir.

Biçer vd. (2013), Kafkas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara karşı olan tutumlarını, sınıf düzeyine göre analiz etmişlerdir. Araştırmada sınıf düzeyine göre yapılan analiz sonucunda son sınıf öğrencisi olan Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara karşı tutumlarının, diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğreniminin ilk yıllarında

öğretmen adayları bilimsel araştırmalara ilişkin olumlu tutuma sahipken, üniversite öğreniminin sonlarına doğru bilimsel araştırmalara ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İlhan vd. (2013), çalışmalarında üniversite öğrencilerinin araştırmaya yönelik tutum alt boyutlarını çeşitli değişkenlere göre araştırmışlar. Araştırma bulgularına göre cinsiyetin, öğrencilerinin araştırmaya ilişkin tutumlarından motivasyon, ilgi ve önem alt boyutlarında etkili olurken kaygı ve yararlılık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Araştırma dersi alma ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre araştırmaya ilişkin tutum alt boyutlarından motivasyon, ilgi, yararlılık, kaygı ve ilgi durumuna göre anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Ayrıca ön lisans/lisans programında eğitim gören öğrenciler arasında yapılan incelemede araştırmaya ilişkin tutumların kaygı, motivasyon ve önem boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği fakat yararlılık ve ilgi alt boyutlarında etkili bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Küçüköğlü vd.nin (2013) bilimsel araştırma sürecine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini inceledikleri nitel çalışmada, öğretmen adaylarının "araştırmacı öğretmen" rolü için yeterli beceriye sahip olmadıkları, bilimsel araştırmaya dair kavramları tam ve doğru bir şekilde algılayamadıkları ve öğretmenlerin araştırma yapmalarının gerekli olduğu konusundaki düşüncelerinin olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Polat (2014), eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya ilişkin tutumlarını incelemiştir. Öğrencilerin tutumlarının genel olarak orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırma bulguları, erkek öğrencilerin bilimsel araştırmalara karşı tutumlarının kadın öğrencilere göre daha olumlu olduğu, ilköğretim matematik bölümü öğrencilerinin diğer bölümlerdeki öğrencilere kıyasla araştırmacılara daha olumlu yaklaştıkları ve 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerine oranla araştırmacılara yardımcı olma konusunda daha istekli olduklarını ortaya koymuştur.

Çakmak vd. (2015), bilimsel araştırmaya ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tutumlarını araştırmışlardır. Araştırmanın bulguları, adayların genel olarak bilimsel araştırmaya olumlu tutum sergilediklerini ancak cinsiyet ve sınıf düzeyi gibi faktörlerin, ölçeğin dört alt boyutunda anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, sosyal bilgiler alanında bilimsel yayın okuma sıklığının, araştırmanın olumlu tutum boyutunda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Camuzcu-Aşıroğlu (2016), bilimsel araştırmaya yönelik tutumların öğretmen adaylarının bilimsel araştırma dersindeki başarıları üzerindeki olası etkilerini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma yapmıştır. Bilimsel araştırmaya yönelik tutumların, öğretmen adaylarının bilimsel araştırma dersindeki başarıları üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu ve daha olumlu tutum

sergileyen adayların ise bu derste daha yüksek başarılar kazandıkları sonucu ortaya konmuştur. Araştırmada cinsiyet farklılıkları da ele alınmış ve kadın adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, bunun da daha yüksek başarılarla bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Domyacı ve Ercan (2017), öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin bilimsel araştırma konusundaki tutum ve becerilerini, bu tutumların bilgi okuryazarlığı düzeyleriyle ve çeşitli değişkenler açısından birbiriyle olan ilişkilerini ortaya çıkarmaya çalışmışlar. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının üniversiteye göre bilgi okuryazarlığı puanlarında belirgin bir farklılık bulunmadığını, ancak bilimsel araştırmaya yönelik tutum puanlarının farklılık gösterdiğini ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumla bilgi okuryazarlığı puanları arasında zayıf bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Ekici (2017), araştırmasında okul öncesi öğretmen adayları ve diğer branşlardaki öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını belirli değişkenler açısından incelemiştir. Erkek öğretmen adaylarının araştırmacılara yardımcı olmaya yönelik isteksizlik düzeyleri kadın öğretmen adaylarına kıyasla yüksek bulunmuştur. Araştırma ve araştırmacılara yönelik olumlu tutumlar açısından, okul öncesi öğretmen adaylarının Türk dili öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Bilimsel araştırma yöntemleri dersini almayan öğretmen adaylarının araştırmaya karşı olumsuz tutumları, bu dersi alan öğretmen adaylarına kıyasla yüksek olduğu bulunmuştur. Sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, yaş değişkenlerinin, öğretmen adaylarının araştırmaya ilişkin yaklaşımlarında anlamlı bir etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Erbay (2017), bu çalışmasında akademisyenlerin eğitim araştırmalarına karşı tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda eğitimcilerin eğitim araştırmalarına karşı olumlu tutuma sahip olduklarına ulaşılmıştır. Değişkenlerden yaş aralığı, branş, kıdem yılı, cinsiyete göre tutumlarda bir farklılık olmadığına ulaşılmıştır. Değişkenlerden unvan ve çalışılan kuruma göre tutumlarda ise farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademisyenlere eğitim araştırmaları için yeterli zaman verilmesi, yeterli olanakların sağlanması çalışmaların niteliğini arttıracığı ayrıca tutumlarını da etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Banegas (2018) çalışmasında, İngilizce öğretmenlerinin araştırmalara karşı olan tutumlarını ve araştırma ile ilgili katılımlarını incelemiştir. Öğretmenler, araştırma kültürünün mesleklerinden uzak olduğunu araştırmalara erişim, farkındalık ve destek eksiklikleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaları okumak için zamanlarının olmadığını, bu araştırmaların çok akademik olduğunu ve anlamakta zorluk çektiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca,

araştırma sonuçlarının sınıf içi uygulamalara yansımayacağına inanmışlardır. Araştırma yapmaya istekli öğretmenler, kişisel motivasyon ve mesleki gelişim hedefleriyle hareket ederken, araştırma yapmayanlar zaman yetersizliği ve yöntem bilgisi eksikliklerini engel olarak görmüşlerdir.

Sıvacı vd. (2018), araştırmasında, öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumları ile lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara ilişkin tutumları "cinsiyet" ve "öğrenim görülen bölümden memnuniyet" değişkenlerine göre anlamlı bir fark olduğu ortaya konulmuştur. Kadın öğretmen adaylarının araştırmaya ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara ilişkin tutumları ile lisansüstü eğitime ilişkin tutumlar arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Lisansüstü eğitime yönelik tutumlar açısından ise yalnızca “öğrenim görülen bölümden memnuniyet” ve “öğrenim görülen anabilim dalı” değişkenlerinde anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir.

Uyanık (2018), sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırma bulguları dördüncü sınıftaki öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara ilişkin tutumlarının birinci sınıf adaylarına kıyasla daha olumlu olduğunu ve araştırmacılara yardımcı olma konusunda dördüncü sınıf öğrencilerinin daha istekli oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre bilimsel araştırmalara ilişkin tutumlarında bir fark gözlemlenmemiştir.

Ercoşkun (2020), öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenler çerçevesinde analiz etmeye çalışmıştır. Araştırma bulguları sınıf düzeyi, yerleşim yeri ve cinsiyet değişkenleri açısından öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya ilişkin tutumları üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur. Buna karşın mezun olunan lise türü açısından yapılan değerlendirmede genel lise mezunlarının lehine anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ayrıca gelir durumu ve lisans başarı ortalamasının öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarıyla herhangi bir anlamlı ilişki göstermediği sonucuna varılmıştır.

Göksel ve Yıldız (2021) çeşitli değişkenler açısından Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya ilişkin tutumlarını belirlemeyi ve ülkemizde aynı fakülte bölümünde okuyan diğer öğrencilere öncü olmayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin araştırmaya ilişkin tutumları önem, ilgi, yararlılık ve motivasyon alt boyutlarına göre incelendiğinde bu

tutumların düşük düzeyde olduğu ve öğrencilerin bilimsel araştırmaya ilişkin tutumlarının geliştirilmesi gereken bir düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Karaalioğlu-Çakır ve Kadioğlu-Akbulut (2022), fen bilimleri öğretmenlerinin mesleki ve bilimsel tutum düzeylerini incelemişler. Öğretmenlerin bu tutumlarının cinsiyet açısından nasıl farklılık gösterdiğini ve cinsiyet-tutum arasındaki ilişkiyi analiz etmişlerdir. Araştırmanın bulgularına göre fen bilimleri öğretmenleri mesleklerine yönelik yüksek düzeyde olumlu bir tutum sergilerken, bilimsel tutumları ise orta seviyede kalmaktadır. Kadın öğretmenlerin mesleki tutumlarının erkek öğretmenlere kıyasla daha olumlu olduğu ancak bilimsel tutumları arasında cinsiyete dayalı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bilimsel ve mesleki tutumlar arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde bilimsel araştırmalara yönelik olumlu tutum sergilendiği ancak tutumların sınıf düzeyi, cinsiyet, branş ve diğer değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bilimsel araştırmalara yönelik tutumlar üzerinde cinsiyetin etkili olduğu özellikle kadınların daha olumlu tutumlar sergilediği anlaşılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Araştırmanın tasarımı, araştırma evreni ve örnekleme yöntemi, veri toplama araçları, veri analizi yöntemleri ve araştırma sürecinde izlenen adımlara ilişkin aşamalar bu kısımda yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırmanın amacına uygun şekilde verilerin toplanması, analizi ve değerlendirilmesi için gerekli olan planlama süreçlerini içeren yapı Araştırma tasarımıdır. (Karasar, 2018). Bu araştırma, öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile bilimsel araştırma tutumları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır ve bu amaç doğrultusunda ilişkisel tarama türüne ait bir nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha fazla sayıdaki değişkenin birlikte değişimini inceleyen araştırma modelleridir” (Karasar, 2018, s. 81). İlişkisel taramanın temel amacı, niceliksel istatistiksel araştırmalar sırasında değişkenler arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. Başka bir deyişle, ilişkisel tarama, değişkenler arasındaki ilişkiyi anlamak için kullanılan bir yöntemdir (Lodico vd., 2006).

Korelasyonel ve karşılaştırmalı tarama modelleri, ilişkisel tarama modellerinin iki farklı çeşididir. Korelasyonel tarama, iki veya daha fazla değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemeye odaklanırken, karşılaştırmalı tarama ise en az iki değişkenin bağımsız değişkene göre gruplara ayrılıp bağımlı değişkene göre gruplar arasındaki farklılıklara bakar. İlişkisel tarama modelleri, değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için önemli bir araştırma yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2020). Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı beceri düzeyleri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışma, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemeye odaklandığı ve iki değişken arasındaki ilişki belirlendiği için korelasyonel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Erzurum iline bağlı bir ilçede Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğünün verdiği resmi bilgilere göre tüm branşlardan toplam 231 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini oluşturan tüm öğretmenlerin toplamının 231 olması sebebiyle örneklem alınmayıp evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. 231 öğretmenin hepsine ulaşılmış olup 208’i gönüllü olarak

katılım sağlamıştır. Bu durumda veri toplanan öğretmen sayısı 208'dir. Ayrıca araştırmacı, 10 yıl boyunca aynı ilçede öğretmenlik ve idarecilik yapmış olup geniş bir kesimle iletişimde bulunma olanağına sahip olduğundan örneklem kolaylığı açısından uzun zamandır görev yaptığı ilçeden veri toplamıştır.

Öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait veriler yüzde (%) ve frekans (n) kullanılarak tablo ile gösterilmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Kişisel Bilgiler	f	%
Erkek	84	40.4
Kadın	124	59.6
Toplam	208	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 84'ü (%40.4) erkek, 124'ü (%59.6) ise kadındır.

Öğretmenlerin yaş değişkenine göre dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	f	%
20-29	114	54.8
30 ve üzeri	94	45.2
Toplam	208	100

Tablo 2 de yer alan veriler incelendiğinde 208 öğretmenin 114'ü 20-29, 94'ü 30 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası 20-29 yaş aralığındadır.

Öğretmenlerin hizmet sürelerine ait dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılımı

Hizmet Süresi	f	%
0-5	139	66.8
6 ve üzeri	69	33.2
Toplam	208	100

Öğretmenlerin hizmet sürelerine ilişkin Tablo 3 incelendiğinde 208 öğretmenin 139'u 0-5 yıl, 69'u 6 ve üzeri hizmet süresi olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademelerine ait dağılım Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Kademelerine Ait Dağılımı

Okul Kademeleri	f	%
İlkokul	76	36.5
Ortaokul	91	43.8
Lise	41	19.7
Toplam	208	100

Tablo 4'te araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademelerine bakıldığında 208 öğretmenin 76'sı (%36.5) ilkokul, 91'i (%43.8) ortaokul, 41'i (19.7) lise kademesinde görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre dağılımı Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine Ait Dağılım

Yerleşim Yeri	f	%
İl	133	63.9
İlçe	58	27.9
Köy	17	8.2
Toplam	208	100

Tablo 5'de öğretmenlerin yaşadığı yerleşim yeri incelendiğinde 208 öğretmenin 133'ü (%63.9) il, 58'i (%27.9) ilçe, 17'si (%8.2) köyde olduğu gösterilmiştir.

Öğretmenlerin kütüphaneye gitme durumlarına ait bilgiler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Kütüphaneye Gitme Durumuna Ait Dağılımı

Kütüphaneye Gitme	f	%
Kütüphaneye giden	130	62.5
Kütüphaneye gitmeyen	78	37.5
Toplam	208	100

Tablo 6'da 208 öğretmenin 130'unun (%62.5) kütüphaneye gittiği, 78'inin (%37.5) kütüphaneye gitmediği gösterilmiştir.

Öğretmenlerin internet kullanım amacını gösteren bilgiler Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin İnternet Kullanım Amacına Ait Dağılım

İnternet Kullanım Amacı	f	%
Eğitim	48	23.1
Haber	69	33.2
Sosyal medya	72	34.6
Eğlence	13	6.3
Diğer	6	2.9
Total	208	100

Tablo 7’de 208 öğretmenden 48’i (%23.1) eğitim, 69’u (%33.2) haber, 72’si (%34.6) sosyal medya, 13’ü (%6.3) eğlence, 6’sı (%2.9) diğer alanlar için internet kullandığı gösterilmiştir.

Öğretmenlerin dergi aboneliğini gösteren bilgiler Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Dergi Aboneliğine Ait Dağılım

Dergi Aboneliği	f	%
Dergi aboneliği olan	15	7.2
Dergi aboneliği olmayan	193	92.8

Öğretmenlerin dergi aboneliğine ait Tablo 8’de 208 öğretmenin 15’inin (%7.2) dergiye abone olduğu, 193’ünün (%92.8) hiçbir dergiye abone olmadığı gösterilmiştir.

Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlığına ait bilgiler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Kitap Okuma Alışkanlığına Ait Dağılım

Kitap Okuma Alışkanlığı	f	%
Hiç okumuyorum	5	2.4
Ayda bir kere veya daha az	45	21.6
Ayda iki-üç kez	18	8.7
Haftada bir kez	41	19.7
Haftada birden fazla	36	17.3
Günlük okurum	63	30.3
Toplam	208	100

Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlığına ait Tablo 9’da 208 öğretmenden 5’inin (%2.4) hiç kitap okumadığı, 45’inin (%21.6) ayda bir kere veya daha az kitap okuduğu, 18’inin (%8.7) ayda iki-üç kez kitap okuduğu, 41’inin (%19.7) haftada bir kez kitap okuduğu, 36’sının (%17.3) haftada birden fazla kitap okuduğu, 63’nün (%30.3) günlük kitap okuduğu gösterilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak, 30 soru maddesinden oluşan Korkmaz vd. (2011) tarafından geliştirilen “Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği (BAYTÖ)”; Yıldız vd. (2019) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Verileri toplamak amacıyla kişisel bilgi formunun, bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği ve öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği uygulanabilmesi için 07.06.2023 tarih ve E-36648235- 605.01-79091930 sayılı Erzurum İli Valiliği oluru ve Erzurum

İl Millî Eğitim Müdürlüğü onayı ile gerekli olan araştırma izni alınmıştır. 231 öğretmene kişisel bilgi formu ve ölçek uygulamaları online olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Okuryazarlığı Ölçeği

Türkiye'deki ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini ölçmek için Yıldız vd. (2019) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri” ölçeği kullanılmıştır. Tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 527 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada, ölçeğin geliştirme çalışmasına katılan öğretmenlerin %51.4'ü erkek ve %48.6'sı kadındır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda 26 maddeden oluşan "Araştırma Okuryazarlığı Ölçeği" elde edilmiştir. Ölçek; araştırma süreci, araştırmaya hazırlık, yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma olmak üzere dört boyutta araştırma okuryazarlığını ölçmektedir.

Yapılan çalışmada, Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği'nin güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında, Cronbach alfa, Spearman-Brown ve Guttman Split-Half testleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin iki yarı test güvenirliği Spearman-Brown yöntemiyle .898, Guttman Split-Half yöntemiyle de .894 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin yeterince güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri ise .951 olarak hesaplanmıştır (Yıldız vd., 2019).

Tablo 10. *Araştırma Okuryazarlık Ölçeğinin Cronbach Alfa Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı*

Alt Boyutlar	Cronbach Alfa
Araştırma Süreci	.924
Araştırmaya Hazırlık	.890
Yöntem Bilgisi	.903
Kaynaklara Ulaşma	.835
Genel Toplam	.951

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmanın diğer veri toplama aracı, Korkmaz vd. (2011) tarafından geliştirilen "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği"dir. Ölçek, 30 maddeden ve 4 faktörden oluşmaktadır. Faktörler sırasıyla "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik" (AcYOİ) (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. maddeler), "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum" (ArYOST) (9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 17. maddeler), "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" (ArYOLT) (18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24. maddeler) ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" (AcYOLT) (25, 26, 27,

28, 29 ve 30. maddeler) olarak adlandırılmıştır. Ölçek, hiç katılmıyorum 1, katılmıyorum 2, kararsızım 3, katılıyorum 4 ve tamamen katılıyorum 5 şeklinde beşli Likert tipinde kodlanmıştır. Olumsuz sorular ters şekilde kodlanmıştır. Orijinal ölçeğin faktör bazındaki Cronbach alfa güvenirlik katsayıları şöyledir: "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik" faktörü için 0.851, "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum" faktörü için 0.814, "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" faktörü için 0,802 ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" faktörü için 0.765'tir. Bu çalışmada ise sırasıyla 1. faktör için 0.860; 2. faktör için 0.885; 3. faktör için 0.859 ve 4. faktör için 0.869 olarak hesaplanmış olup, ölçeğin tümü için ise 0.891 güvenirlik katsayısı elde edilmiştir. Güvenirlik analizleri sonucunda, kullanılan "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği"nin yüksek bir güvenirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Cronbach alfa değerleri, ölçeğin farklı faktörleri için yüksek seviyelerde çıkmıştır. Ölçeğin tümüne ilişkin hesaplanan Cronbach alfa değeri de yüksektir ve güvenirlik açısından kabul edilebilir bir seviyededir. Bu sonuçlar, ölçeğin güvenilir ve tutarlı bir şekilde kullanılabileceği anlamına gelmektedir.

Tablo 11. *Bilimsel Araştırma Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı*

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	8	.851
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	9	.814
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	7	.802
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	6	.765

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada kullanılan “Kişisel Bilgi Formu” çalışmaya katılan eğitimcilerin kıdem, bilimsel dergi aboneliği, yaş, cinsiyet, kütüphaneye gitme durumu, görev yapılan okul türü, internet kullanım amacı, yerleşim yeri, kitap okuma alışkanlığı değişkenlerine göre bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Uygulama

Bu araştırmanın uygulaması Erzurum iline bağlı bir ilçede MEB’e bağlı okullarda görev yapan 208 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. “Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Bilimsel Okuryazarlık Ölçeği” gerekli izinlerin alınmasıyla araştırmacı tarafından çevrim içi uygulama formatına dönüştürülerek öğretmenlere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerin bilimsel okuryazarlık düzeyleriyle bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada veriler, kişisel bilgi formunda yer alan kıdem, bilimsel dergi aboneliği, yaş, cinsiyet, kütüphaneye gitme durumu, görev yapılan okul türü, internet kullanım amacı, yerleşim yeri, kitap okuma alışkanlığı değişkenleri göz önüne alınarak toplanmıştır.

Verilerin analizi için öncelikle her bir değişkenin frekansları ve yüzdeleri hesaplanarak tablolar hâlinde sunulmuştur. Öğretmenlerin bilimsel okuryazarlık düzeyleriyle bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada verilerin analiz sürecinde öncelikle toplanan verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Normallik için aritmetik ortalama, çarpıklık-basıklık katsayı değerleri incelenmiş ve cinsiyet, yaş, görev yapılan okul, meslek yılı ve kütüphaneye gitme değişkenlerindeki verilerin normal dağıldığı saptanırken kitap okuma alışkanlığı, dergi aboneliği, yaşanan yerleşim yeri ve internet kullanım amacı değişkenlerindeki verilerin normal dağılmadığı saptanmıştır. Normallik değerleri, değişkenlere (cinsiyet, kıdem, yaş, görev yapılan okul türü, kütüphaneye gitme durumu, kitap okuma alışkanlığı, bilimsel dergi aboneliği, internet kullanım amacı, yerleşim yeri) göre yapılan testlerin olduğu tablo 12’de verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması normallik varsayımı için uygun kabul edilmektedir (George & Mallery, 2010). Ayrıca örneklem boyutunun küçük ya da orta büyüklükte olması durumunda çarpıklık ve basıklık katsayılarının standart değerlere dayanarak normallik değerlendirmesi yapılabileceğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell (2013).

Tablo 12. Değişkenlere Ait Normallik Test Sonuçları

	n	Median	Mean	SS	Skewnes	Kurtosis
Cinsiyet	208	2.00	1.60	0.492	-0.395	-1.862
Meslek Yılı	208	1.00	1.33	.472	.720	-1.496
Yaş	208	2.00	1.45	.499	.195	-1.981
Görev Yapılan Okul Türü	208	2.00	1.83	0.733	0.274	-1.097
Kütüphaneye Gitme Durumu	208	1.00	1.38	.485	.520	-1.746
Kitap Okuma Alışkanlığı	208	4.00	4.19	1.591	-0.326	-1.274
Bilimsel Dergi Aboneliği	208	2.00	1.93	.259	-3.332	9.193
İnternet Kullanım Amacı	208	2.00	2.33	0,992	0.414	-0.106
Yerleşim Yeri	208	1.00	1.52	0,862	1.866	2.822

Kitap okuma alışkanlığı ve internet kullanım amacı değişkeninde beş-altı kişilik grup olduğu için yani uç değerler etkili olduğu için nonparametrik testler daha güvenilir sonuçlar vereceği için nonparametrik testler yapılmıştır.

İki kategorili bir değişken ile sürekli bir değişken arasındaki anlamlı farklılaşma, parametrik testlerden bağımsız örneklem t testi, normal dağılmayan dağılımlarda ise Mann-Whitney u testi ile incelenmiştir. İki den fazla kategorili değişkenle sürekli bir değişken arasında anlamlı derecede farklılaşma durumuna bakmak için de Varyans analizi yapılmıştır. Anova analizinde farklılıkların hangi gruptan kaynaklandığı ise varyansların homojen olma durumuna göre LSD post-hoc testi uygulanırken varyansların homojen olmama durumunda ise Games-Howell post-hoc testi yapılmıştır. Normal dağılıma uymayan ölçeklerin analizi için non-parametrik testler tercih edilmiştir. İki den fazla kategoriye sahip değişkenlerle sürekli bir değişken arasındaki farkları belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. İki ölçek arasındaki ilişki düzeyi ve yönünü Spearman Korelasyon Analizi kullanılarak test edilmiştir.

Aritmetik ortalamaların analizinde aralıkların eşit olduğu varsayılmış, her iki ölçek için puan aralıkları “(En Yüksek Değer-En Düşük Değer)/5 = (5-1)/5 = 4/5= 0,80” formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu yöntemle göre, puan aralıkları bu doğrultuda belirlenmiştir (Baş, 2013: 156). 5’li likert ölçeğine göre ortalama puan değerlendirme aralıkları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. 5’li Likerte göre Ortalama Değerlendirme Aralıkları

Aralık	Yeterlik Düzeyi
1.00-1.80	Kesinlikle yetersizim
1.81-2.60	Yetersizim
2.61-3.40	Kararsızım
3.41-4.20	Yeterliyim
4.21-5.00	Kesinlikle yeterliyim

Tablo 13’e göre 1.00-1.80 arası “Kesinlikle yetersizim,” 1.81-2.60 arası “Yetersizim,” 2.61-3.40 arası “Kararsızım,” 3.41-4.20 arası “Yeterliyim” ve 4.21-5.00 arası “Kesinlikle yeterliyim” düzeyine karşılık gelmektedir.

Araştırmacı Rolü

Araştırmayı yürüten kişi, bir devlet ilkokulunda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Ayrıca araştırmacı Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı’nda Tezli Yüksek Lisans öğrencisi olarak çalışmanın tüm aşamalarında süreci aktif olarak yönetmiştir. Araştırmacı, tez yazma sürecinin planlanması, uygulanması, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve uygun görülen istatistiksel veri analiz

yöntemlerinin kullanılmasında, sonuçların değerlendirilerek raporlanmasında ve gelecekte yapılacak araştırmalar için faydalı olacak şekilde hazırlanmasında sorumluluklar üstlenmiştir. Araştırmacı, katılımcı öğretmenlerin doldurduğu ölçekler ve Kişisel Bilgi Formu değişkenlerindeki seçimlerine müdahale etmemiştir. Araştırmacı, tez yazımı öncesinde planlanan iş takvimine uygun bir şekilde çalışmayı tamamlamıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının güvenirlik ve geçerlik analizleri, bu ölçekleri geliştiren araştırmacılar tarafından yapılmış olup, çalışmanın veri toplama araçları bölümünde detaylandırılmıştır. Araştırmada “ Araştırma Okuryazarlık Ölçeği” ve “Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği”nin iç tutarlığının belirlenmesinde Cronbach alfa katsayısı hesaplanarak Tablo 10 ve Tablo 11’ de verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular tablolar hâlinde yorumlanmıştır.

Araştırmanın öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı algıları ne düzeydedir? alt problemine ilişkin öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtların betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlık Ölçeği ve alt boyutlarına ait betimleyici istatistikler Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. *Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlık Ölçeği ve Alt Boyutların Ait Betimleyici İstatistikler*

Boyut	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	SS
Araştırma Süreci	208	1	5	3.59	1.01
Araştırmaya Hazırlık	208	1	5	3.73	.92
Yöntem Bilgisi	208	1	5	3.64	.88
Kaynaklara Ulaşma	208	1	5	3.62	.92
Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlık Becerileri Ölçeği	208	1	5	3.59	.74

Tablo 14’e göre, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeğinden elde ettikleri puanlar sırasıyla araştırma süreci ($\bar{X} = 3.59$, $SS = 1.01$), araştırmaya hazırlık ($\bar{X} = 3.73$, $SS = .92$), yöntem bilgisi ($\bar{X} = 3.64$, $SS = .88$), kaynaklara ulaşma ($\bar{X} = 3.62$, $SS = .92$) alt boyutlarına göre “yeterliyim” aralığına karşılık gelmektedir. Ölçeğin tamamına yönelik puanların ($\bar{X} = 3.59$, $SS = .74$) “yeterliyim” aralığına karşılık geldiği tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık becerileri kıdem, bilimsel dergi aboneliği, yaş, cinsiyet, kütüphaneye gitme durumu, görev yapılan okul türü, internet kullanım amacı, yerleşim yeri, kitap okuma alışkanlığı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? alt problemine yönelik istatistikler hesaplanmıştır.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Cinsiyet	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırma Süreci	Erkek	84	30.3095	8.85081	-4.42202	.18623	-1.816	.071
	Kadın	124	32.4274	7.28421				
Araştırmaya Hazırlık	Erkek	84	32.5000	8.44044	-3.85844	.55199	-1.481	.141
	Kadın	124	34.1532	7.02729				
Yöntem Bilgisi	Erkek	84	17.0238	4.16519	-2.71042	-.51615	-2.904	.004
	Kadın	124	18.6371	3.55751				
Kaynaklara Ulaşma	Erkek	84	10.3452	2.54357	-.81188	.55074	-.378	.706
	Kadın	124	10.4758	2.37693				
Okuryazarlık Ölçeği	Erkek	84	90.1786	21.20364	-11.06312	.03317	-1.963	.051
	Kadın	124	95.6935	17.73801				

Tablo 15'te öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Cinsiyete göre araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -1.816$, $p = 0.071 > 0.05$). Cinsiyete göre araştırmaya hazırlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -1.481$, $p = 0.141 > 0.05$). Cinsiyete göre yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.904$, $p = 0.04 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden cinsiyeti kadın olanlardır. Cinsiyete göre kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.378$, $p = 0.706 > 0.05$). Cinsiyete göre okuryazarlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -1.963$, $p = 0.051 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin yaş değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Cinsiyet	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırma Süreci	20-29 yaş	114	31.6140	8.55954	-2.11036	2.29587	.083	.934
	30 ve üstü	94	31.5213	7.31287				
Araştırmaya Hazırlık	20-29 yaş	114	33.3684	7.73369	-2.36616	1.84769	-.243	.809
	30 ve üstü	94	33.6277	7.59313				
Yöntem Bilgisi	20-29 yaş	114	17.9386	3.94718	-1.17402	.96611	-.192	.848
	30 ve üstü	94	18.0426	3.83228				
Kaynaklara Ulaşma	20-29 yaş	114	10.4825	2.37327	-.54030	.80309	.386	.700
	30 ve üstü	94	10.3511	2.53028				
Okuryazarlık Ölçeği	20-29 yaş	114	93.4035	19.41796	-5.46808	5.18999	-.051	.959
	30 ve üstü	94	93.5426	19.38055				

Tablo 16’da öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.083$, $p = 0.934 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırmaya hazırlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.243$, $p = 0.809 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.192$, $p = 0.848 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.386$, $p = 0.700 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların okuryazarlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.051$, $p = 0.959 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin meslek yılı değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Meslek Yılı Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Meslek Yılı	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırma Süreci	0-5 yıl	139	31.4892	8.13150	-2.57845	2.07861	-.212	.833
	6 ve sonrası	69	31.7391	7.78885				
Araştırmaya Hazırlık	0-5 yıl	139	33.7266	7.44526	-1.49853	2.95177	.644	.520
	6 ve sonrası	69	33.0000	8.08957				
Yöntem Bilgisi	0-5 yıl	139	18.0216	3.96080	-1.02255	1.23963	.189	.850
	6 ve sonrası	69	17.9130	3.76024				
Kaynaklara Ulaşma	0-5 yıl	139	10.5683	2.39277	-.26979	1.14561	1.220	.224
	6 ve sonrası	69	10.1304	2.52583				
Okuryazarlık Ölçeği	0-5 yıl	139	93.8058	18.87675	-4.60804	6.65434	.358	.721
	6 ve sonrası	69	92.7826	20.40680				

Tablo 17’de öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin meslek yılı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.212$, $p = 0.833 > 0.05$). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırmaya hazırlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.644$, $p = 0.520 > 0.05$). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.189$, $p = 0.850 > 0.05$).

0.05). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 1.220$, $p = 0.224 > 0.05$). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların okuryazarlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.358$, $p = 0.721 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin görev yapılan okul değişkenine göre incelenmesine yönelik varyans analizi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Görev Yapılan Okul Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Varyans Analizi

	Görev Yapılan Okul	n	Ort	S	F	p
Araştırma Süreci	İlkokul	76	32.1974	7.60705	.440	.644
	Ortaokul	91	31.3956	8.61379		
	Lise	41	30.8049	7.37977		
	Toplam	208	31.5721	8.00148		
Araştırmaya Hazırlık	İlkokul	76	33.9079	7.18179	.368	.693
	Ortaokul	91	33.5165	8.05311		
	Lise	41	32.6341	7.70635		
	Toplam	208	33.4856	7.65309		
Yöntem Bilgisi	İlkokul	76	18.3158	3.66319	.754	.472
	Ortaokul	91	17.9780	4.15793		
	Lise	41	17.3902	3.68020		
	Toplam	208	17.9856	3.88665		
Kaynaklara Ulaşma	İlkokul	76	10.4211	2.28189	.006	.994
	Ortaokul	91	10.4396	2.70476		
	Lise	41	10.3902	2.14334		
	Toplam	208	10.4231	2.44037		
Okuryazarlık Ölçeği	İlkokul	76	94.8421	18.05329	.468	.627
	Ortaokul	91	93.3297	20.82790		
	Lise	41	91.2195	18.50745		
	Toplam	208	93.4663	19.35428		

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin görev yapılan okul değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Görev yapılan okula göre araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.440$, $p = 0.644 > 0.05$). Görev yapılan okula göre araştırmaya hazırlık arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.368$, $p = 0.693 > 0.05$). Görev yapılan okula göre yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.754$, $p = 0.472 > 0.05$). Görev yapılan okula göre kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.006$, $p = 0.994 > 0.05$). Görev yapılan okula göre okuryazarlık ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.468$, $p = 0.627 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin kütüphaneye gitme değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kütüphaneye Gitme Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Kütüphaneye Gitme	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırma Süreci	Kütüphaneye Giden	130	31.6923	8.10957	-1.94392	2.58495	.279	.780
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	31.3718	7.86594				
Araştırmaya Hazırlık	Kütüphaneye Giden	130	33.6000	7.79942	-1.86072	2.47097	.278	.781
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	33.2949	7.44871				
Yöntem Bilgisi	Kütüphaneye Giden	130	18.0308	3.96093	-.97950	1.22053	.216	.829
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	17.9103	3.78372				
Kaynaklara Ulaşma	Kütüphaneye Giden	130	10.7077	2.45090	.07613	1.44182	2.191	.030
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	9.9487	2.36257				
Okuryazarlık Ölçeği	Kütüphaneye Giden	130	94.0308	19.80366	-3.96930	6.97956	.542	.588
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	92.5256	18.66918				

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin kütüphaneye gitme değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.279$, $p = 0.780 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırmaya hazırlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.278$, $p = 0.781 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.216$, $p = 0.829 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark vardır ($t = 2.191$, $p = 0.030 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden kütüphaneye gidenlerdir. Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin okuryazarlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.542$, $p = 0.588 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin kitap okuma alışkanlığı değişkenine göre incelenmesine yönelik kruskal-wallis h testi sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kitap Okuma Alışkanlığı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi

	Kitap Okuma Alışkanlığı	n	Sıra Ortalamaları	χ^2	p	Anlamlı Fark
Araştırma Süreci	Hiç okumuyorum	5	63.40	6.862	.231	Hiç okumuyorum-Ayda bir kere veya daha az
	Ayda bir kere veya daha az	45	91.09			Hiç okumuyorum – Ayda iki-üç kez
	Ayda iki-üç kez	18	101.44			Ayda bir kere veya daha az-Haftada bir kez
	Haftada bir kez	41	108.35			Ayda iki-üç kez – Haftada birden fazla
	Haftada birden fazla	36	105.25			Haftada bir kez-Günlük okurum
	Günlük okurum	63	115.28			Haftada birden fazla-Günlük okurum
	Toplam	208				
Araştırmaya Hazırlık	Hiç okumuyorum	5	77.80	11.222	.047	Hiç okumuyorum-Ayda bir kere veya daha az
	Ayda bir kere veya daha az	45	88.64			Hiç okumuyorum – Ayda iki-üç kez
	Ayda iki-üç kez	18	81.97			Ayda bir kere veya daha az-Haftada bir kez
	Haftada bir kez	41	107.35			Ayda iki-üç kez – Haftada birden fazla
	Haftada birden fazla	36	110.53			Haftada bir kez-Günlük okurum
	Günlük okurum	63	119.08			Haftada birden fazla-Günlük okurum
	Toplam	208				
Yöntem Bilgisi	Hiç okumuyorum	5	106.00	11.561	.041	Hiç okumuyorum-Ayda bir kere veya daha az
	Ayda bir kere veya daha az	45	84.86			Hiç okumuyorum – Ayda iki-üç kez
	Ayda iki-üç kez	18	87.14			Ayda bir kere veya daha az-Haftada bir kez
	Haftada bir kez	41	102.66			Ayda iki-üç kez – Haftada birden fazla
	Haftada birden fazla	36	121.89			Haftada bir kez-Günlük okurum
	Günlük okurum	63	114.63			Haftada birden fazla-Günlük okurum
	Toplam	208				
Kaynaklara Ulaşma	Hiç okumuyorum	5	95.20	6.214	.286	Hiç okumuyorum-Ayda bir kere veya daha az
	Ayda bir kere veya daha az	45	90.00			Hiç okumuyorum – Ayda iki-üç kez
	Ayda iki-üç kez	18	98.75			Ayda bir kere veya daha az-Haftada bir kez
	Haftada bir kez	41	101.01			Ayda iki-üç kez – Haftada birden fazla
	Haftada birden fazla	36	108.46			Haftada bir kez-Günlük okurum
	Günlük okurum	63	117.25			Haftada birden fazla-Günlük okurum
	Toplam	208				
Okuryazarlık Ölçeği	Hiç okumuyorum	5	72.60	11.183	.048	Hiç okumuyorum-Ayda bir kere veya daha az
	Ayda bir kere veya daha az	45	84.89			Hiç okumuyorum – Ayda iki-üç kez
	Ayda iki-üç kez	18	93.56			Ayda bir kere veya daha az-Haftada bir kez
	Haftada bir kez	41	106.02			Ayda iki-üç kez – Haftada birden fazla
	Haftada birden fazla	36	110.71			Haftada bir kez-Günlük okurum
	Günlük okurum	63	119.63			Haftada birden fazla-Günlük okurum
	Toplam	208				

Tablo 20’de öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin kitap okuma alışkanlığı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlığına göre araştırma süreci arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.862$, $p = 0.231 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile araştırmaya hazırlık arasında anlamlı bir fark vardır ($X^2 = 11.222$, $p = 0.047 < 0.05$). Elde edilen sonuçlara göre farklılığın ayda iki-üç kez ile günlük kitap okuma alışkanlığı gruplarının ($p=0.019 < 0.05$); ayda bir kere veya daha az kitap okuma ile günlük kitap okuma alışkanlığına sahip gruplarının ($p=0.008 < 0.05$) sıra ortalamalarının birbirinden farklılaşmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kitap okuma alışkanlığı ile yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark gözlenmektedir ($X^2 = 11.561$, $p = 0.041 < 0.05$). Elde edilen sonuçlara göre farklılığın ayda bir kere veya daha az ile haftada birden fazla ($p=0.005 < 0.05$) ve günlük ($p=0.010 < 0.05$) kitap okuma alışkanlığına sahip gruplarının; ayda iki-üç kez ile haftada birden fazla kitap okuma alışkanlığına sahip gruplarının ($p=0.041 < 0.05$) sıra ortalamalarının birbirinden farklılaşmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kitap okuma alışkanlığı ile kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.214$, $p = 0.286 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile okuryazarlık ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark gözlenmektedir ($X^2 = 11.183$, $p = 0.048 < 0.05$). Elde edilen sonuçlara göre farklılığın ayda bir kere veya daha az ile günlük ($p=0.003 < 0.05$) kitap okuma alışkanlığına sahip gruplarının sıra ortalamalarının birbirinden farklılaşmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin dergi aboneliği değişkenine göre incelenmesine yönelik mann whitney u testi Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Dergi Aboneliği Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Mann Whitney U Testi

	Dergi Aboneliği	n	Sıra Ortalamaları	U	p
Araştırma Süreci	Dergi Abonesi Olan	15	105.20	1437.000	.963
	Dergi Abonesi Olmayan	193	104.45		
Araştırmaya Hazırlık	Dergi Abonesi Olan	15	121.67	1190.000	.242
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.17		
Yöntem Bilgisi	Dergi Abonesi Olan	15	121.10	1198.500	.258
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.21		
Kaynaklara Ulaşma	Dergi Abonesi Olan	15	134.90	991.500	.039
	Dergi Abonesi Olmayan	193	102.14		
Okuryazarlık Ölçeği	Dergi Abonesi Olan	15	120.33	1210.000	.290
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.27		

Tablo 21’de öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin dergi aboneliği değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Dergi aboneliği olanların araştırma süresi ortalama puanları 105.20 iken dergi aboneliği olmayanların araştırma süresi ortalama puanları 104.45 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi aboneliği olanlar ile dergi aboneliği olmayanların araştırma süresi ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.963 > 0.05$; $U = 1437.000$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırmaya hazırlık ortalama puanları 121.67 iken dergi abonesi olmayanların araştırmaya hazırlık ortalama puanları 103.17 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların araştırmaya hazırlık ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.242 > 0.05$; $U = 1190.000$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların yönetim bilgisi ortalama puanları 121.10 iken dergi abonesi olmayanların yönetim bilgisi ortalama puanları 103.21 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların yönetim bilgisi ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.258 > 0.05$; $U = 1198.500$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların kaynaklara ulaşma ortalama puanları 134.90 iken dergi abonesi olmayanların kaynaklara ulaşma ortalama puanları 102.14 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların kaynaklara ulaşma ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmektedir ($p = 0.039 < 0.05$; $U = 991.500$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü $r=0.14$ olduğu farkın büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın %1.96’sının bağımsız değişken (dergi aboneliği) tarafından açıklandığını göstermektedir. Bu farklılığa en çok etki eden dergi aboneliği olanlardır. Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği ortalama puanları 120.33 iken dergi abonesi olmayanların araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği ortalama puanları 103.27 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olan ile dergi abonesi olmayan öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.290 > 0.05$; $U = 1210.000$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin internet kullanım amacı değişkenine göre incelenmesine yönelik Kruskal-Wallis H testi Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının İnternet Kullanım Amacı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi

	İnternet Kullanım Amacı	n	Sıra Ortalamaları	X^2	p
Araştırma Süresi	Eğitim	48	107.02	2.464	.651
	Haber	69	102.72		
	Sosyal medya	72	108.53		

Tablo 22 (Devamı)

	Eğlence	13	97.54		
	Diğer	6	71.50		
	Toplam	208			
Araştırmaya Hazırlık	Eğitim	48	104.83	.876	.928
	Haber	69	106.89		
	Sosyal medya	72	104.97		
	Eğlence	13	95.38		
	Diğer	6	88.42		
	Toplam	208			
Yöntem Bilgisi	Eğitim	48	116.02	6.527	.163
	Haber	69	103.33		
	Sosyal medya	72	105.63		
	Eğlence	13	74.08		
	Diğer	6	78.17		
	Toplam	208			
Kaynaklara Ulaşma	Eğitim	48	116.79	6.069	.194
	Haber	69	110.55		
	Sosyal medya	72	93.34		
	Eğlence	13	96.65		
	Diğer	6	87.50		
	Toplam	208			
Okuryazarlık Ölçeği	Eğitim	48	112.91	3.975	.409
	Haber	69	105.66		
	Sosyal medya	72	103.84		
	Eğlence	13	86.12		
	Diğer	6	71.67		
	Toplam	208			

Tablo 22’de öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin internet kullanım amacı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. İnternet kullanım amacına göre araştırma süresi arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 2.464$. $p = 0.651 > 0.05$). İnternet kullanım amacına göre araştırmaya hazırlık arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 0.876$. $p = 0.928 > 0.05$). İnternet kullanım amacına göre yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.527$. $p = 0.163 > 0.05$). İnternet kullanım amacına göre kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.069$. $p = 0.194 > 0.05$). İnternet kullanım amacına göre öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 3.975$. $p = 0.409 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeylerinin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre incelenmesine yönelik Kruskal-Wallis H testi Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Okuryazarlık Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal- Wallis H Testi

	Yaşadığı Yerleşim Yeri	n	Sıra Toplamaları	X^2	p
Araştırma Süreci	İl	133	104.66	.331	.847
	İlçe	58	106.36		
	Köy	17	96.88		
	Toplam	208			
Araştırmaya Hazırlık	İl	133	102.73	.455	.796
	İlçe	58	106.36		
	Köy	17	112.03		
	Toplam	208			
Yöntem Bilgisi	İl	133	104.64	.712	.700
	İlçe	58	107.37		
	Köy	17	93.65		
	Toplam	208			
Kaynaklara Ulaşma	İl	133	107.90	3.288	.193
	İlçe	58	103.79		
	Köy	17	80.29		
	Toplam	208			
Okuryazarlık Ölçeği	İl	133	103.95	.279	.870
	İlçe	58	107.35		
	Köy	17	99.09		
	Toplam	208			

Tablo 23'te öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeyleri ile alt boyutlarının düzeylerinin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırma süreci arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 0.331$, $p = 0.847 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırmaya hazırlık arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 0.455$, $p = 0.796 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre yöntem bilgisi arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 0.712$, $p = 0.700 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre kaynaklara ulaşma arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 3.288$, $p = 0.193 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre okuryazarlık ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 0.279$, $p = 0.870 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları ne düzeydedir? Araştırmanın bu alt problemine ilişkin öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtların betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerine ve alt boyutlarına ait betimleyici istatistikler Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeylerine ve Alt Boyutlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Boyut	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	SS
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	208	8	40	19.07	6.85
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	208	9	39	17.62	5.67
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	208	11	35	25.39	4.65
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	208	11	30	23.94	3.76
Tutum Ölçeği	208	61	127	86.01	11.02

Tablo 24' e göre, öğretmenlerin araştırma tutum ölçeğinden elde ettikleri puanlar sırasıyla araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik ($\bar{X} = 19.07$, $SS = 6.85$), araştırmalara yönelik olumsuz tutum ($\bar{X} = 17.62$, $SS = 5.67$), araştırmalara yönelik olumlu tutum ($\bar{X} = 25.39$, $SS = 4.64$), araştırmacılara yönelik olumlu tutum ($\bar{X} = 23.94$, $SS = 3.77$)' dir. Ölçeğin tamamı ise ($\bar{X} = 86.01$, $SS = 11.02$)' dir.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları cinsiyet, yaş, meslek yılı, görev yapılan okul türü, bilimsel dergi aboneliği, kitap okuma alışkanlığı, internet kullanım amacı, kütüphaneye gitme durumu, yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? alt problemine ilişkin istatistikler hesaplanmıştır.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Cinsiyet	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Erkek	84	21.0000	6.86180	1.37340	5.09434	3.427	.001
	Kadın	124	17.7661	6.55075	1.35452	5.11323		
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Erkek	84	18.7024	5.40366	.26116	3.38554	2.301	.022
	Kadın	124	16.8790	5.74045	.27827	3.36843		
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Erkek	84	25.4524	4.21530	-1.19233	1.40354	.160	.873
	Kadın	124	25.3468	4.93543	-1.15409	1.36530		
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Erkek	84	23.2857	4.05852	-2.13365	-.05299	-2.072	.040
	Kadın	124	24.3790	3.49818	-2.16555	-.02108		
Tutum Ölçeği	Erkek	84	88.4405	11.39050	1.04324	7.09578	2.651	.009
	Kadın	124	84.3710	10.49078	.99076	7.14826		

Tablo 25'e göre öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Cinsiyete göre yardımcı olmaya isteksizliği arasında anlamlı bir fark vardır ($t = 3.427, p = 0.001 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden cinsiyeti erkek olanlardır. Cinsiyete göre araştırmacılara yönelik olumsuz tutumları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = 2.301, p = 0.022 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden cinsiyeti erkek olanlardır. Cinsiyet göre araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.160, p = 0.873 > 0.05$). Cinsiyet göre araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.072, p = 0.040 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden cinsiyeti kadın olanlardır. Cinsiyet göre tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = 2.651, p = 0.009 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden cinsiyeti erkek olanlardır.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin yaş değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi

	Yaş	n	Ort	S	%95 Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	20-29 yaş	114	18.0789	6.79686	-4.05913	-.33616	-2.328	.021
	30 ve üstü	94	20.2766	6.75278				
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	20-29 yaş	114	16.7105	5.41339	-3.53763	-.46684	-2.571	.011
	30 ve üstü	94	18.7128	5.79696				
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	20-29 yaş	114	25.4912	4.77687	-1.05407	1.50461	.347	.729
	30 ve üstü	94	25.2660	4.50848				
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	20-29 yaş	114	23.9561	3.98535	-.99504	1.07753	.078	.938
	30 ve üstü	94	23.9149	3.49703				
Tutum Ölçeği	20-29 yaş	114	84.2368	10.71291	-6.91896	-.94778	-2.597	.010
	30 ve üstü	94	88.1702	11.05669				

Tablo 26'da 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizliği arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.328, p = 0.021 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden yaş aralığı 30 ve üstü olanlardır. Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.571, p = 0.011 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden yaş aralığı 30 ve üstü olanlardır. Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.347, p = 0.729 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların araştırmacılara yönelik olumlu tutumları

arasında arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.078$, $p = 0.938 > 0.05$). Yaşı 20-29 yaş aralığında olanlar ile 30 ve üstü yaşında olanların tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.597$, $p = 0.010 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden yaş aralığı 30 ve üstü olanlardır.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin meslek yılı değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. *Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Meslek Yılı Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi*

	Meslek Yılı	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	0-5 yıl	139	18.1871	6.66439	-4.62738	-.70866	-2.685	.008
	6 ve sonrası	69	20.8551	6.91604				
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	0-5 yıl	139	16.8777	5.37366	-3.84399	-.60351	-2.706	.007
	6 ve sonrası	69	19.1014	5.97826				
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	0-5 yıl	139	25.7194	4.68737	-.35098	2.34056	1.457	.147
	6 ve sonrası	69	24.7246	4.52732				
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	0-5 yıl	139	23.9712	3.80683	-.99364	1.19696	.183	.855
	6 ve sonrası	69	23.8696	3.70180				
Tutum Ölçeği	0-5 yıl	139	84.7554	10.72640	-6.95977	-.63089	-2.365	.019
	6 ve sonrası	69	88.5507	11.24138				

Tablo 27’de öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin meslek yılı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizliği arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.685$, $p = 0.008 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden meslek kıdem aralığı 6 ve sonrası olanlardır. Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.706$, $p = 0.007 < 0.05$). Bu farklılığa en büyük etki eden meslek kıdem aralığı 6 ve sonrası olanlardır. Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasında arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 1.457$, $p = 0.147 > 0.05$). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.183$, $p = 0.855 > 0.05$). Meslek yılı 0-5 aralığında olanlar ile 6 ve sonrasında olanların

tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($t = -2.365$, $p = 0.019 < 0.05$). Bu farklılığa en çok etki eden meslek kıdem aralığı 6 ve sonrası olanlardır.

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin görev yapılan okul değişkenine göre incelenmesine yönelik varyans analizi testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28. *Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Görev Yapılan Okul Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Varyans Analizi*

	Görev Yapılan Okul	n	Ort	S	F	p
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	İlkokul	76	17.8421	6.43957	1.951	.145
	Ortaokul	91	19.7582	7.28826		
	Lise	41	19.8293	6.39884		
	Toplam	208	19.0721	6.84893		
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	İlkokul	76	17.2895	5.91003	.489	.614
	Ortaokul	91	17.5495	5.67306		
	Lise	41	18.3659	5.23334		
	Toplam	208	17.6154	5.66506		
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	İlkokul	76	25.2105	5.01017	.252	.778
	Ortaokul	91	25.6484	4.42813		
	Lise	41	25.1463	4.50866		
	Toplam	208	25.3894	4.64771		
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	İlkokul	76	23.9079	3.37116	2.248	.108
	Ortaokul	91	24.4176	3.66080		
	Lise	41	22.9268	4.50217		
	Toplam	208	23.9375	3.76366		
Tutum Ölçeği	İlkokul	76	84.2500	11.07806	1.689	.187
	Ortaokul	91	87.3736	10.65796		
	Lise	41	86.2683	11.51092		
	Toplam	208	86.0144	11.01930		

Tablo 28’de öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin görev yapılan okul değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Görev yapılan okula göre araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 1.951$, $p = 0.145 > 0.05$). Görev yapılan okula göre araştırmalara yönelik olumsuz tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.489$, $p = 0.614 > 0.05$). Görev yapılan okula göre araştırmalara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 0.252$, $p = 0.778 > 0.05$). Görev yapılan okula göre araştırmacılara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 2.248$, $p = 0.108 > 0.05$). Görev yapılan okula göre tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($F = 1.689$, $p = 0.187 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin kütüphaneye gitme değişkenine göre incelenmesine yönelik bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. *Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kütüphaneye Gitme Durumu Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem T-Testi*

	Kütüphaneye Gitme Durumu	n	Ort	S	%95Güven Aralığı		t	p
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Kütüphaneye Giden	130	19.0154	6.82447	-2.08980	1.78723	-.154	.878
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	19.1667	6.93273				
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Kütüphaneye Giden	130	17.5231	6.13822	-1.84932	1.35701	-.303	.762
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	17.7692	4.80779				
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Kütüphaneye Giden	130	25.6692	4.76321	-.56541	2.05772	1.122	.263
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	24.9231	4.43940				
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Kütüphaneye Giden	130	24.0000	3.87598	-.89841	1.23175	.309	.758
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	23.8333	3.59081				
Tutum Ölçeği	Kütüphaneye Giden	130	86.2077	11.73261	-2.60288	3.63365	.326	.745
	Kütüphaneye Gitmeyen	78	85.6923	9.77979				

Tablo 29’da öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin kütüphaneye gitme değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizliği arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.154$, $p = 0.878 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = -0.303$, $p = 0.762 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 1.122$, $p = 0.263 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.309$, $p = 0.758 > 0.05$). Kütüphaneye gidenler ile kütüphaneye gitmeyenlerin tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t = 0.326$, $p = 0.746 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin kitap okuma alışkanlığı değişkenine göre incelenmesine yönelik Kruskal-Wallis H testi testi sonuçları Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Kitap Okuma Alışkanlığı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi

	Kitap Okuma Alışkanlığı	n	Sıra Ortalamaları	X ²	p
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Hiç okumuyorum	5	86.00	7.204	.206
	Ayda bir kere veya daha az	45	118.79		
	Ayda iki-üç kez	18	108.72		
	Haftada bir kez	41	113.46		
	Haftada birden fazla	36	99.65		
	Günlük okurum	63	91.49		
	Toplam	208			
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Hiç okumuyorum	5	107.70	7.204	.176
	Ayda bir kere veya daha az	45	120.46		
	Ayda iki-üç kez	18	99.89		
	Haftada bir kez	41	108.24		
	Haftada birden fazla	36	108.69		
	Günlük okurum	63	89.33		
	Toplam	208			
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Hiç okumuyorum	5	81.50	7.189	.207
	Ayda bir kere veya daha az	45	90.04		
	Ayda iki-üç kez	18	96.61		
	Haftada bir kez	41	106.10		
	Haftada birden fazla	36	103.39		
	Günlük okurum	63	118.50		
	Toplam	208			
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Hiç okumuyorum	5	109.30	6.965	.223
	Ayda bir kere veya daha az	45	90.90		
	Ayda iki-üç kez	18	102.28		
	Haftada bir kez	41	94.79		
	Haftada birden fazla	36	109.26		
	Günlük okurum	63	118.06		
	Toplam	208			
Tutum Ölçeği	Hiç okumuyorum	5	85.10	2.400	.792
	Ayda bir kere veya daha az	45	110.61		
	Ayda iki-üç kez	18	103.08		
	Haftada bir kez	41	110.55		
	Haftada birden fazla	36	106.35		
	Günlük okurum	63	97.09		
	Toplam	208			

Tablo 30’da öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin kitap okuma alışkanlığı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Kitap okuma alışkanlığı ile araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 7.204$, $p = 0.206 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile araştırmalara yönelik olumsuz tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 7.659$, $p = 0.176 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile araştırmalara yönelik olumlu tutum arasında farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Kitap okuma alışkanlığına göre araştırmalara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 7.189$, $p = 0.207 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile araştırmacılara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.965$, $p = 0.223 > 0.05$). Kitap okuma alışkanlığı ile tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 2.400$, $p = 0.792 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin dergi aboneliği değişkenine göre incelenmesine yönelik Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. *Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Dergi Aboneliği Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Mann Whitney U Testi*

	Dergi Aboneliği	n	Sıra Ortalamaları	U	p
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Dergi Abonesi Olan	15	120.83	1202.500	.275
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.23		
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Dergi Abonesi Olan	15	104.13	1442.000	.980
	Dergi Abonesi Olmayan	193	104.53		
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Dergi Abonesi Olan	15	112.77	1323.500	.578
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.86		
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Dergi Abonesi Olan	15	110.10	1363.500	.706
	Dergi Abonesi Olmayan	193	104.06		
Tutum Ölçeği	Dergi Abonesi Olan	15	122.30	1180.500	.234
	Dergi Abonesi Olmayan	193	103.12		

Tablo 31’de öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin dergi aboneliği değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik ortalama puanları 120.83 iken dergi abonesi olmayanların araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik ortalama puanları 103.23 olarak

hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.275 > 0.05$; $U = 1202.500$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırmalara yönelik olumsuz tutum ortalama puanları 104.13 iken dergi abonesi olmayanların araştırmalara yönelik olumsuz tutum ortalama puanları 104.53 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların araştırmalara yönelik olumsuz tutum ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.980 > 0.05$; $U = 1442.000$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırmalara yönelik olumlu tutum ortalama puanları 112.77 iken dergi abonesi olmayanların araştırmalara yönelik olumlu tutum ortalama puanları 103.86 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların araştırmalara yönelik olumlu tutum ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.578 > 0.05$; $U = 1323.500$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların araştırmacılara yönelik olumlu tutum ortalama puanları 110.10 iken dergi abonesi olmayanların araştırmacılara yönelik olumlu tutum ortalama puanları 104.06 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların araştırmacılara yönelik olumlu tutum ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.706 > 0.05$; $U = 1363.500$). Öğretmenlerden dergi abonesi olanların tutum ölçeği ortalama puanları 122.30 iken dergi abonesi olmayanların tutum ölçeği ortalama puanları 103.12 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde dergi abonesi olanlar ile dergi abonesi olmayanların tutum ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gözlenmemektedir ($p = 0.234 > 0.05$; $U = 1180.500$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin internet kullanım amacı değişkenine göre incelenmesine yönelik kruskal-wallis h testi sonuçları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32. Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının İnternet Kullanım Amacı Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi

	İnternet Kullanım Amacı	n	Sıra Ortalama	X^2	p	Anlamlı Fark
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Eğitim	48	101.48	5.173	.270	Eğitim-Haber
	Haber	69	111.80			Eğitim-Sosyal medya
	Sosyal medya	72	96.07			Haber-Eğlence
	Eğlence	13	105.27			Sosyal medya-Diğer
	Diğer	6	144.17			Eğlence-Diğer
	Toplam	208				

Tablo 32 (Devamı)

Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Eğitim	48	109.84	6.051	.195	Eğitim-Haber
	Haber	69	98.20			Eğitim-Sosyal medya
	Sosyal medya	72	99.42			Haber-Eğlence
	Eğlence	13	130.46			Sosyal medya-Diğer
	Diğer	6	138.83			Eğlence-Diğer
	Toplam	208				
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Eğitim	48	117.92	15.190	.004	Eğitim-Haber
	Haber	69	118.13			Eğitim-Sosyal medya
	Sosyal medya	72	90.92			Haber-Eğlence
	Eğlence	13	70.81			Sosyal medya-Diğer
	Diğer	6	76.42			Eğlence-Diğer
	Toplam	208				
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Eğitim	48	111.68	7.588	.108	Eğitim-Haber
	Haber	69	104.30			Eğitim-Sosyal medya
	Sosyal medya	72	104.65			Haber-Eğlence
	Eğlence	13	65.38			Sosyal medya-Diğer
	Diğer	6	132.33			Eğlence-Diğer
	Toplam	208				
Tutum Ölçeği	Eğitim	48	110.39	9.111	.058	Eğitim-Haber
	Haber	69	113.82			Eğitim-Sosyal medya
	Sosyal medya	72	90.90			Haber-Eğlence
	Eğlence	13	90.38			Sosyal medya-Diğer
	Diğer	6	144.08			Eğlence-Diğer
	Toplam	208				

Tablo 32’de öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin internet kullanım amacı değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. İnternet kullanım amacı ile araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 5.173$, $p = 0.270 > 0.05$). İnternet kullanım amacı ile araştırmalara yönelik olumsuz tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 6.051$, $p = 0.195 > 0.05$).

İnternet kullanım amacı ile araştırmalara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark gözlenmektedir ($X^2 = 15.190$, $p = 0.004 < 0.05$). Elde edilen sonuçlara göre farklılığın eğlence ile eğitim ($p = 0.012 < 0.05$) ve haber ($p = 0.009 < 0.05$) internet kullanım amacı gruplarının; sosyal medya ile eğitim ($p = 0.015 < 0.05$) ve haber ($p = 0.007 < 0.05$) internet kullanım amacı gruplarının sıra ortalamalarının birbirinden farklılaşmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. İnternet kullanım amacı ile araştırmacılara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 7.588$, $p = 0.108 > 0.05$). İnternet kullanım amacı ile tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($X^2 = 9.111$, $p = 0.058 > 0.05$).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeyleri ile alt boyutlarının yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre incelenmesine yönelik Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 33. *Öğretmenlerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Düzeyleri ile Alt Boyutlarının Yaşadığı Yerleşim Yeri Değişkenine göre İncelenmesine Yönelik Kruskal- Wallis H Testi*

	Yaşadığı Yerleşim Yeri	n	Sıra Toplamaları	χ^2	p
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	İl	133	103.73	3.911	.141
	İlçe	58	113.23		
	Köy	17	80.71		
	Toplam	208			
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	İl	133	101.76	3.713	.156
	İlçe	58	115.79		
	Köy	17	87.38		
	Toplam	208			
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	İl	133	104.09	.262	.877
	İlçe	58	103.38		
	Köy	17	111.53		
	Toplam	208			
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	İl	133	109.86	3.083	.214
	İlçe	58	93.80		
	Köy	17	99.03		
	Toplam	208			
Tutum Ölçeği	İl	133	102.77	4.507	.105
	İlçe	58	115.28		
	Köy	17	81.26		
	Toplam	208			

Tablo 33'te öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre farklılık olup olmadığı ele alınmıştır. Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik arasında anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 3.911$, $p = 0.141 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırmalara yönelik olumsuz tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 3.713$, $p = 0.156 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırmalara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 0.262$, $p = 0.877 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre araştırmacılara yönelik olumlu tutum arasında anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 1.070$, $p = 3.083 > 0.05$). Yaşanılan yerleşim yerine göre tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 4.507$, $p = 0.105 > 0.05$).

Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır? Araştırmanın bu alt problemine ilişkin istatistikler hesaplanmıştır.

Araştırma Okuryazarlık Ölçek Puanları ile Bilimsel Araştırma Tutum Ölçeği Puanları arasındaki ilişki ile ilgili Pearson Korelasyon Analizi değerleri Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34. *Araştırma Okuryazarlık Ölçek Puanları ile Bilimsel Araştırma Tutum Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Korelasyon Analizi Değerleri*

		Araştırma Süreci	Araştırmaya Hazırlık	Yöntem Bilgisi	Kaynaklara Ulaşma	Araştırma Okuryazarlık Ölçeği
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	r	-.064	-.101	-.198**	-.081	-.116
	p	.357	.148	.004	.246	.094
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	r	-.109	-.135	-.219**	-.214**	-.169*
	P	.119	.052	.001	.002	.014
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	r	.051	.112	.190**	.232**	.133
	p	.461	.108	.006	.001	.056
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	r	.054	.160*	.239**	.143*	.151*
	p	.439	.021	.001	.040	.029
Tutum Ölçeği	r	-.056	-.030	-.074	-.014	-.052
	p	.426	.663	.287	.846	.459

Tablo 34'te verilen Pearson korelasyon analizine göre öğretmenlerin araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizliği ile araştırma süreci arasında negatif yönde zayıf bir ilişki bulunmaktadır ($r = -0.064$, $p > 0.05$). Öğretmenlerin araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizliği ile yöntem bilgisi arasında negatif yönde çok zayıf ($r = -0.198$, $p = 0.004 < 0.05$); araştırmalara yönelik olumsuz tutum ile yöntem bilgisi, kaynaklara ulaşma ve öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği arasında negatif yönde çok zayıf ($r = -0.219$, $p = 0.001 < 0.05$), ($r = -0.214$, $p = 0.002 < 0.05$), ($r = -0.169$, $p = 0.014 < 0.05$) araştırmalara yönelik olumlu tutum ile yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma arasında pozitif yönde çok zayıf ($r = 0.190$, $p = 0.006 < 0.05$), ($r = 0.232$, $p = 0.001 < 0.05$); araştırmacılara yönelik olumlu tutum ile araştırmaya hazırlık, yöntem bilgisi, kaynaklara ulaşma ve öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeği arasında pozitif yönde çok zayıf ($r = 0.160$, $p = 0.021 < 0.05$), ($r = 0.239$, $p = 0.001 < 0.05$), ($r = 0.143$, $p = 0.040 < 0.05$), ($r = 0.151$, $p = 0.029 < 0.05$) ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgular incelenmiş ve bu bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar açıklanmıştır. Araştırmanın alt problemleri temel alınarak ortaya çıkan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Çalışmanın birinci alt problemi çerçevesinde öğretmenlerin araştırma okuryazarlık beceri düzeylerinin durumu incelenmiş ve öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ölçeğinden elde ettikleri toplam puanlar 3.59 olarak hesaplanmıştır. 5'li Likert tipi ölçeğin ortalama puanlamasına göre 3.41- 4.20 (yeterliyim) aralığına denk geldiğinden öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerinin iyi seviyede olduğu anlaşılmıştır. Araştırma süreci, yöntem bilgisi, kaynaklara ulaşma ve araştırmaya hazırlık gibi alt boyutlarda elde edilen puanlar, öğretmenlerin bu alanlarda kendilerini yeterli algıladıklarını işaret etmektedir. Özellikle, "Araştırma Okuryazarlık Becerileri Ölçeği'nden" elde edilen toplam puanın "yeterliyim" aralığında olması, öğretmenlerin genel araştırma okuryazarlık becerilerinde kendilerini iyi düzeyde algıladıklarını göstermektedir. Sonuçlar, öğretmenlerin araştırma süreçlerinde ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilere sahip olduklarını, araştırma yapmaya yönelik hazırlıklı olduklarını ve gerekli kaynaklara ulaşma konusunda yeterli donanıma sahip olduklarını algıladıklarını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yöntem bilgisi boyutunda diğer alt boyutlara göre daha düşük bir ortalama puan gözlemlenmiştir. Bu durum, öğretmenlerin araştırma yaparken yöntem bilgisi konusunda diğer boyutlara kıyasla biraz daha fazla desteğe ihtiyaç duyabileceklerini düşündürmektedir. Arı ve Arslan (2020) araştırmasında lisansüstü fen bilimleri öğretmenlerinin araştırma okuryazarlık beceri düzeylerinin orta seviyede olduğu ve araştırma yapma konusundaki tutumlarının düşük olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Köklü vd.nin (1999) gerçekleştirdiği "İlköğretim Müfettişlerinin Araştırma Yeterlikleri ve Araştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri" başlıklı çalışmada, ilköğretim müfettişlerinin önemli bir kısmının araştırma yeterliklerine tam anlamıyla sahip olmadığı bulgusuna; benzer şekilde Büyüköztürk'ün (1999) "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri" çalışmasında da ilköğretim öğretmenlerinin bu yeterliklerde eksiklikler yaşadıkları tam anlamıyla sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Armağan (2012) yaptığı çalışmada okul müdürü olarak görev yapan öğretmenlerin bilimsel araştırma yapma konusunda kendilerini yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Kart ve Gelbal (2014) de öğretmenlerin verileri analiz etmede zorluk yaşadıklarını fakat veri toplama ve rapor hazırlama yeterliklerini kazandıklarını belirtilmektedir. Ayaydın ve Kurtuldu (2010) bu

durumun, öğretmenlerin bilimsel araştırmaya karşı olumsuz bir tutum geliştirmesine neden olduğu vurgulamaktadır. Elkıran (2021), Dokumacı Sütçü (2021), Tunagür'ün (2021) de çalışmaları incelendiğinde, öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu; Yiğit ve Özalemdar (2022) çalışmasında öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı beceri düzeylerini yüksek seviyede bulmuş ve bu seviye öğretmenlerin biyoloji ve fen bilgisi alanlarına, cinsiyetlerine, lisans veya yüksek lisans derecelerine ve çalıştıkları bölgeye göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemi çerçevesinde öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum düzeylerinin durumu incelenmiş ve çalışmadaki betimsel istatistikler, öğretmenlerin araştırma faaliyetlerine karşı genel anlamda olumlu bir yaklaşıma sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu bulgu, öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya ilişkin yaklaşımlarının genel olarak olumlu olduğunu belirten Çakmak vd. (2015), lisansüstü öğrencilerin araştırmaya ilişkin kaygı düzeylerini orta, ders başarılarını iyi ve istatistiğe yönelik tutumlarını çok olumlu bulan Saracaloğlu vd. (2005), öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarını ortalama düzeyde bulan Polat (2014) ve öğretmenlerin bilimsel araştırmalara olumlu yaklaştıklarını ifade eden Korkmaz vd. (2011) çalışmalarının sonuçları ile örtüşmektedir. Öğretmenlerin araştırmalara karşı sergiledikleri olumlu tutum, onların eğitim süreçlerinde bilimsel araştırmaların öneminin farkında olduklarını ve bu tür çalışmalara katılım için istekli olduklarını ortaya koymaktadır. Bu durum öğretmenlerin araştırma süreçlerine daha aktif bir şekilde dahil olmalarının, eğitimdeki bilimsel yaklaşımların güçlendirilmesine katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin araştırma süreçlerine daha etkin katılımlarını sağlamak için yalnızca olumlu tutumların yeterli olmayabileceği, öğretmenlerin olumlu tutumlarına rağmen karşılaşılabilecekleri zaman ve kaynak yetersizlikleri gibi engellerin giderilmesi de eğitimde bilimsel yaklaşımın güçlendirilmesine katkıda bulunabilir.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin bilimsel araştırma tutumlarının; kitap okuma alışkanlığı, kıdem, yaş, görev yapılan okul türü, cinsiyet, bilimsel dergi aboneliği, internet kullanım amacı, yerleşim yeri, kütüphaneye gitme durumu değişkenleri kapsamında farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla araştırmanın üçüncü alt problem durumlarının sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları, öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının bazı boyutlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterebildiğini ortaya koymuştur. Erkek öğretmenler araştırmacılara yardımcı olmada daha isteksiz ve araştırmalara yönelik daha olumsuz bir yaklaşım sergilediği, kadın öğretmenlerin ise araştırmacılara yönelik olumlu bir tutum sergilemeleri onların bilimsel araştırmalarla iş birliğine daha açık olabileceğini

göstermektedir. Literatürdeki bazı çalışmalarla bu bulgu paralellik göstermektedir. Ekici'nin (2017) erkek öğretmen adaylarının araştırmacılara yardımcı olmaya yönelik isteksizlik düzeylerinin kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek bulduğu araştırması ile Korkmaz vd. (2011) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin araştırmacılara yardımcı olmaya çalıştıkları, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına kıyasla araştırmacılara yardımcı olma konusunda daha fazla istek duydukları sonucu çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir. Bu durum kadın öğretmenlerin araştırmaya yönelik daha olumlu bir algıya sahip olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte Polat'ın (2014) araştırmasındaki bulgular bu çalışmayla çelişmektedir. Polat (2014) araştırmacılara yardımcı olma hususunda 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerine kıyasla daha istekli oldukları ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla daha olumlu bir tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Bu durum araştırmalarda cinsiyetin etkisinin tek başına belirleyici olmadığı başka faktörlerinde tutumları şekillendirebileceği düşünülmelidir. Ayrıca genel tutum düzeylerinde erkek öğretmenlerin daha yüksek puan alması, bu grubun bilimsel araştırmalara yönelik belirli boyutlarda daha fazla ilgi gösterdiğini veya farklı bir algıya sahip olduğunu işaret edebilir. Ancak bu ilgi veya algı durumu araştırmacılara yardımcı olma isteğiyle çelişmektedir. Erkek öğretmenlerin bilimsel araştırmalara karşı daha mesafeli bir yaklaşıma sahip olmaları toplumsal cinsiyet rollerinden, araştırma süreçlerini anlamadaki eksikliklerden kaynaklanabileceği değerlendirilebilir. Sonuç olarak bilimsel araştırmalara yönelik tutumların cinsiyet açısından değerlendirilmesi gerektiğine ve bu farklılıkların altında yatan nedenlerin derinlemesine incelenmesinin önemine işaret etmektedir.

Araştırmalara yönelik olumlu tutum ile cinsiyet arasında da negatif yönde çok zayıf bir ilişki saptanmıştır. Bu, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere kıyasla araştırmalara yönelik tutumlarının biraz daha olumsuz olabileceğini göstermektedir ancak bu ilişki oldukça zayıftır. Bu bağlamda Camuzcu-Aşıroğlu'nun (2016), kadın öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya ilişkin daha olumlu tutum gösterdikleri ve daha yüksek başarılar kazandığı yönündeki bulgularıyla çalışmanın bulguları örtüşmektedir. Ancak Karaalioğlu-Çakır ve Kadioğlu-Akbulut (2022) araştırmasında fen bilimleri öğretmenlerinin, bilimsel tutumlarının orta seviyede olduğu ve bilimsel tutumlarının cinsiyete bağlı olarak bir farklılık göstermediği; Yenilmez ve Ata (2012) çalışmasında bilimsel araştırmaya ilişkin tutumların matematik öğretmeni adaylarının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği yönündeki bulguları çalışmanın sonuçlarıyla çelişebilmektedir. Çalışmada elde edilen zayıf ilişki, genel bir sonuca varmak için yetersiz olup, cinsiyet ve bilimsel tutumlar arasındaki ilişki daha geniş örneklem ve farklı yöntemlerle incelenebilir.

Çalışmada cinsiyete göre tutum ölçeği puanlarında istatistiksel anlamda anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak tutum ölçeği puanlarında belirgin bir değişiklik olduğu gözlemlenmektedir. Elde edilen bulgular, bu farklılığın kaynağının büyük ölçüde erkek öğretmenler olduğunu ortaya koymuştur. Erkeklerin tutum ölçeği puanları, kadınlara kıyasla farklılık göstermiş ve bu fark, toplam sonuçlar üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu durum, cinsiyetin tutum ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir belirleyici olduğunu ve özellikle erkek öğretmenler bu tutum ölçeği puanlarında daha belirgin bir etki yarattığını göstermektedir. Gürkan ve Er (2008) yaptığı çalışmanın sonuçlarının genel olarak erkek katılımcılar lehine farklılaşması yapılan çalışmayı desteklemektedir. Ancak Dombaycı ve Ercan (2017), İlhan vd. (2016), Subotnik (1988), Sıvacı vd. (2018), Polat (2014) araştırmalara yönelik olumlu tutum alt boyutunu inceleyen çalışmalarında kadın katılımcılar lehine anlamlı bir fark bulmuştur. Bu durum, cinsiyetin tutumlar üzerindeki etkisini anlamada farklılıklar olduğunu ve konuya ilişkin bulguların çelişkili olabileceğini düşündürmektedir. Aşıroğlu (2016), Çakmak vd. (2015), Ekiz (2006), Mıhladı ve Duran (2011), Konokman vd. (2013), Saracaloğlu vd. (2005), Saracaloğlu (2008), Uyanık (2018), Yenilmez ve Ata (2012) ise çalışmalarında, katılımcıların bilimsel araştırmaya ilişkin tutum puanlarının cinsiyete göre değişiklik göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bazı araştırmalarda, katılımcıların bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşılması, bu alandaki cinsiyet faktörünün her zaman belirleyici olmayabileceğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, cinsiyetin bilimsel araştırmalara yönelik tutumları şekillendirmedeki etkisi, tek bir faktörle açıklanamayacak kadar çok boyutlu olabilir. Gelecek çalışmalarda, cinsiyetin yanı sıra öğretmenlerin bilimsel araştırma konusundaki eğitim düzeyleri, kişisel ve mesleki motivasyonlar gibi faktörler de göz önünde bulundurularak daha kapsamlı analizler yapılabilir.

Araştırmada, 20-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin araştırmacılara yardımcı olma isteksizlik düzeyinin 30 yaş ve üstü olan öğretmenlerden anlamlı derecede düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum genç öğretmenlerin araştırmacılara yardımcı olma konusunda daha az isteksiz olduklarını göstermektedir. Mutlu (2019) ise çalışmasında yönetici pozisyonunda çalışan öğretmenler arasında araştırma yeterliliklerinin yaşa göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. 20-29 yaş aralığında olan öğretmenlerin araştırmalara yönelik olumsuz tutum düzeyinin 30 yaş ve üstü olan öğretmenlerden anlamlı derecede düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum genç öğretmenlerin araştırmalara daha olumlu yaklaşıklarını, araştırmalara yönelik olumsuz tutumlarının daha az olduğunu düşündürmektedir. Öğretmenlerin yaşlarına bağlı olarak tutum ölçeği puanlarının değişiklik gösterdiği ve yaşı, genel tutum ölçeği puanları üzerinde etkili bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada yaşı, araştırmacılara yönelik olumlu tutumlar

üzerinde bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yardımcı olma eğilimlerinin ve olumlu tutumlarının yaşla değişmediğini; fakat genel olarak tutum düzeyinde yaş arttıkça daha olumlu bir hale geldiğini göstermektedir. Burada yüzeysel olarak bir çelişki var gibi görünebilir, çünkü genel tutum düzeyinin yaş arttıkça daha olumlu bir hale geldiği ifadesi, genç öğretmenlerin araştırmalara daha olumlu yaklaştıkları ifadesiyle çelişir gibi duruyor. Ancak araştırma, yaşın genel tutumlar üzerinde etkili bir faktör olduğunu ortaya koyarken, araştırmacılara yönelik olumlu tutumlar üzerinde yaşın etkisinin sınırlı olduğunu, mesleki deneyimle birlikte genel tutumların daha olumlu hale gelebileceğini ve belirli tutumların yaştan bağımsız bir şekilde geliştiğini düşündürmektedir."

Çalışmada, araştırmalara yönelik olumlu tutum ile öğretmenlerin internet kullanım amacı arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Özellikle haber ve eğitim amaçlı internet kullanan öğretmenlerin olumlu tutum düzeylerinin, eğlence ve sosyal medya amaçlı kullanan öğretmenlere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre internetin akademik ve bilgiye erişim amacıyla kullanımının, öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yönelik olumlu yaklaşımlarını desteklediğini ortaya koymaktadır. Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik olumlu tutumlarının özellikle internetin eğitim ve haber amaçlı kullanımına bağlı olarak anlamlı şekilde olumlu etkilendiğini göstermektedir. İnterneti eğitim ve haber amaçlı kullanan öğretmenlerin daha olumlu tutumlara sahip olması, iki farklı ihtimali akla getirmektedir. Öğretmenlerin kendilerinde var olan bilimsel araştırmalara karşı olumlu bir tutumları onları interneti eğitim ve haber amaçlı kullanmaya yönlendirmiş olabilir. Diğer yandan, internetin eğitim ve haber amaçlı kullanımı, bilgiye erişimi artırarak bu olumlu tutumların gelişimine katkı sağlamış olabilir. Her iki ihtimalde de internetin nasıl kullanıldığı öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yönelik algı ve tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Gelecekte yapılacak boylamsal çalışmalar, bu ilişkinin yönünü daha net bir şekilde ortaya koyarak, hangi faktörün diğerini daha fazla etkilediğini belirleyebilir. Bu nedenle elde edilen bu sonuç internetin öğretmenlerin akademik gelişim süreçlerinde etkili bir araç olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle eğitim ve haber kaynaklı içeriklere erişimin artırılmasının, öğretmenlerin bilimsel araştırmalara daha pozitif bir tutum geliştirmelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dombaycı ve Ercan (2017), araştırmada öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının bilimsel dergilere abone olma, kitap okuma durumu, interneti araştırma için kullanma durumuna göre istatistik olarak anlamlı bulması araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin, araştırma okuryazarlık becerilerinin; cinsiyet, kıdem, yaş, görev yapılan okul türü, kitap okuma alışkanlığı, bilimsel dergi aboneliği, kütüphaneye

gitme durumu, yerleşim yeri, internet kullanım amacı değişkenleri kapsamında farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla araştırmanın dördüncü alt problem durumlarının sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma grubundaki öğretmenler üzerinde yapılan analizler sonucunda, cinsiyet değişkenine göre araştırma okuryazarlık düzeyinde yöntem bilgisi dışında diğer alt boyutlarda cinsiyetin etkisinin olmadığı kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla yöntem bilgisi düzeyinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum kadın öğretmenlerin araştırma yöntemlerine dair bilgi düzeylerinin erkek öğretmenlere kıyasla daha yüksek olması kadınların daha gelişmiş bir yöntem bilgisine sahip olduklarını işaret etmektedir. Kadın öğretmenlerin araştırma süreçlerinde kullanılan yöntemleri daha iyi anladıklarını veya bu yöntemleri daha etkin bir şekilde uygulayabildiklerini, kadın öğretmenlerin araştırma yöntemlerine daha fazla hâkim olduğunu daha fazla ilgi gösterdiklerini düşündürmektedir. Kadın öğretmenlerin, mesleki gelişimlerini destekleyecek faaliyetlere katılma eğilimlerinin daha yüksek olması yöntem bilgisi düzeylerindeki bu farklılığa katkıda bulunabilir. Ayrıca toplumda kadınlara genellikle daha fazla duygusal ve eğitici sorumluluk yüklenmesi onların mesleki alanda da daha fazla öğrenmeye, gelişmeye ve uygulamalı bilgiye sahip olmaya yönelik bir eğilim göstermelerine neden olabilir. Bu bulgu, öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre araştırma okuryazarlığı beceri düzeylerinin değişmediği sonucuna ulaşan Kendirlioğlu-Günhan (2021), Mutlu (2019), Konokman (2013), Tunagür (2021) ve Satılmış ve Türkben'in (2022) çalışmalarının sonuçları ile örtüşmektedir. Ancak, Bacanak ve Gökdere'nin (2009) bilimsel okuryazarlık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiğini belirten çalışması, Sadıç'ın (2019) öğretmenlerin araştırma yeterliklerini incelediği çalışmada cinsiyetin etkili bir değişken olduğunu ortaya koyan bulguları ve Elkıran'ın (2021) erkek öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerinin kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğunu belirttiği çalışması, bu araştırmanın sonuçları ile çelişmektedir.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik bazı tutumlarının mesleki kıdem ile anlamlı şekilde farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Meslekte daha az deneyime sahip öğretmenler araştırmacılara yardımcı olmaya daha istekli olup araştırmalara yönelik olumsuz tutumlarının daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Genel tutum ölçeğinde ise meslekteki deneyim süresi arttıkça öğretmenlerin bilimsel araştırmalara yönelik genel tutumlarının daha olumlu hale geldiği görülmektedir. Burada bir çelişki var gibi görünebilir ancak meslekte erken yıllarda öğretmenlerin bilimsel araştırmalara karşı daha taze bir bakış açısına sahip olabileceği ve araştırmalarla daha az bağ kurmuş olmalarının onları daha istekli kılabileceği düşünülebilir. Ayrıca öğretmenlerin zamanla daha fazla deneyim kazandıkça, bu

tutumlarının yerini daha gerçekçi, destekleyici ve bilime dayalı bir bakış açısına bırakması da mümkündür. Meslekte deneyim kazanmanın bilimsel araştırmalara yönelik olumsuz algı ve davranışların azalmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Yani deneyimin artmasıyla birlikte, öğretmenler araştırmalara olan bakış açılarını daha profesyonel bir hale getirebilirler. Bu durum, deneyim kazandıkça öğretmenlerin araştırmacılara yönelik daha destekleyici ve bilimsel çalışmalara karşı daha olumlu bir yaklaşım sergileyebileceğini göstermektedir.

Çalışmada okul düzeyinin öğretmenlerin bilimsel araştırma okuryazarlığı üzerindeki etkisi sınırlı olup genel olarak benzer düzeyde okuryazarlık becerilerine sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Yapılan çalışmadaki bulgularda dergi aboneliği olan öğretmenlerin, kaynaklara ulaşma konusunda daha yüksek bir sıralama ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, bilimsel yayınlara düzenli erişimin, öğretmenlerin kaynak arama ve kullanım becerilerine olumlu katkı sağladığını ve öğretmenlerin bilimsel bilgiye erişimini artıran bir etken olduğunu ortaya koymaktadır. Bilimsel dergilere daha fazla erişim olanağı sağlanması, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerinin gelişmesine önemli katkılar sunabilir. Bu bağlamda, öğretmenlerin bilimsel yayınlara erişim olanaklarının artırılması ve bu yayınların kullanımının teşvik edilmesi, araştırma okuryazarlığı becerilerinin gelişmesine yardımcı olabilir. Ancak, dergi aboneliği tek başına öğretmenlerin araştırma okuryazarlığını geliştirmek için yeterli olmayabilir. Bilimsel dergilere erişimin yanı sıra, öğretmenlerin bu kaynakları etkili bir şekilde kullanabilmeleri için eğitim desteği ve rehberlik almaları gerekebilir. Özellikle, dergilere erişim sağlamak, öğretmenlerin bilimsel literatüre ulaşmalarını kolaylaştırır da bu kaynakların nasıl kullanılacağı ve bilimsel bilgiye nasıl entegre edileceği konusunda öğretmenlere yönelik rehberlik sağlanabilir. Ayrıca, öğretmenlerin dergilere erişim sağlaması kadar, bu dergilere ne sıklıkla başvurdıkları ve hangi tür içeriklere yöneldikleri de önemlidir. Bu bağlamda, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerinin artırılması için dergi erişimi ile birlikte, öğretmenlerin bu içeriklere nasıl ulaşacakları, ne tür araştırmalara öncelik verecekleri ve bu bilgileri sınıf ortamında nasıl kullanacakları konusunda da rehberlik yapılabilir.

Yapılan çalışmadaki bulgular öğretmenlerin kitap okuma alışkanlığı değişkenine göre bilimsel araştırmaya yönelik okuryazarlık düzeyleri ve okuryazarlık alt boyutlarında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kitap okuma alışkanlığı ile bilimsel okuryazarlık ölçeği genelinde pozitif bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Bulgular kitap okuma sıklığı arttıkça bilimsel okuryazarlık düzeyinin ve alt boyutlarına ilişkin puanların da arttığını işaret etmektedir. “Hiç okumuyorum” diyen öğretmenler araştırma süreci ve araştırmaya hazırlık alt boyutlarında en düşük puanlara sahip olduğu “Günlük okurum” diyen öğretmenlerin araştırma süreci ve araştırmaya hazırlık alt

boyutlarında en yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca kitap okuma alışkanlığının yöntem bilgisi ve kaynaklara ulaşma alt boyutlarında etkili olduğu ve sık sık kitap okuyan öğretmenlerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Günlük kitap okuma alışkanlığına sahip öğretmenler genel okuryazarlık düzeylerinde anlamlı derecede daha yüksek puanlara ulaşmıştır. Bu durum kitap okuma alışkanlığının bilimsel okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığını işaret etmektedir. Öğretmenlerin bilimsel araştırma okuryazarlık düzeylerinin artırılmasında kitap okuma alışkanlığının önemli olduğunu göstermektedir. Kitap okuma alışkanlığının desteklenmesi eğitimde bilimsel yaklaşımın güçlendirilmesine katkı sunacağını düşündürmektedir. Ancak kitap okuma alışkanlığı, öğretmenlerin bilimsel okuryazarlık düzeylerini geliştirmede önemli bir rol oynasa da tek başına yeterli olmayabilir. Öğretmenlerin okudukları kaynakları doğru bir şekilde analiz edebilmesi ve bilimsel bağlamda nasıl değerlendireceklerini öğrenmeleri ve eleştirel düşünceleri okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde önemli rol oynayabilir.

Yapılan araştırma bulgusu, öğretmenler arasında kütüphaneye gitme davranışının bilimsel araştırmalara yönelik tutumları etkilemediğini göstermektedir. Ancak Kaya (2017), kütüphaneye gitme sıklığını bilimsel araştırma okuryazarlığını etkileyen önemli bir faktör olarak değerlendirirken, Korkmaz ve Şahin (2019) düzenli olarak kütüphaneye başvuran öğretmenlerin bilimsel araştırma alt boyutlarında daha iyi performans sergilediklerini belirtmiştir.

Öğretmenlerin bilimsel araştırma sürecinde göstermiş oldukları performansın görev yaptıkları okulun türünden bağımsız olarak şekillendiği söylenebilir. Bu durum, öğretmenlerin bilimsel araştırma okuryazarlığına ilişkin becerilerini geliştirmesinde görev yapılan okul türünün etkisinin olmadığı daha çok kişisel gelişim fırsatlarının ve bireysel çabanın etkili olabileceğini düşündürmektedir. Ancak bu bulguların, okul türü dışında başka faktörlerin de öğretmenlerin araştırma okuryazarlık düzeylerine etkisi olup olmadığını değerlendiren daha geniş, ayrıntılı araştırmalarla desteklenmesi gerektiği söylenebilir.

Çalışmanın beşinci alt problemi çerçevesinde öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiş ve sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çalışmada öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri ile bilimsel araştırmalara yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiş ve doğrudan bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla beraber bazı alt boyutlar arasında anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Özellikle yöntem bilgisi ile araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik ve araştırmalara yönelik olumsuz tutum arasındaki ilişki negatif yönlü bulunmuştur. Bu durum

öğretmenlerin araştırma yöntemlerine dair bilgilerini geliştirdikçe araştırmalara karşı daha olumlu yaklaşabileceklerini göstermektedir. Öğretmenlerin eğitim süreçlerinde araştırma yöntemleri konusunda daha deneyimli olduklarında bilimsel araştırmalara yönelik daha olumlu bir tutum sergileyeceklerine işaret etmektedir. Ayrıca araştırma öğretmenlerin kaynaklara ulaşma becerilerinin artmasıyla olumsuz tutumlarının azaldığını göstermektedir. Bu durum kaynaklara ulaşma becerilerine sahip olan öğretmenlerin araştırma süreçlerinde daha istekli olabileceklerini düşündürmektedir. Araştırmaya hazırlık ve araştırmacılara yönelik olumlu tutum ile genel araştırma okuryazarlığı arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bu durum öğretmenlerin araştırma okuryazarlıkları arttıkça bilimsel araştırmalara yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını göstermektedir.

Öneriler

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda hem uygulayıcılara hem de araştırmacılara yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler, araştırma sürecinde elde edilen verilerin ışığında, uygulamaya yönelik iyileştirmeler yapılmasına ve gelecekte benzer çalışmalar yürütecek araştırmacılar için rehberlik sağlayacak tavsiyelere odaklanmaktadır ve ele almaktadır. Uygulayıcılara yönelik öneriler, araştırma bulgularının pratik alanlarda nasıl daha etkili bir şekilde kullanılabilmesi, hangi stratejilerin benimsenebileceği ve hangi yöntemlerin daha verimli sonuçlar doğurabileceği üzerine yoğunlaşmaktadır. Araştırmacılara yönelik öneriler ise, veri toplama süreçlerinin iyileştirilmesi, araştırma tasarımlarında dikkat edilmesi gereken unsurlar ve gelecekteki araştırmalara yön verebilecek konular üzerinde durmaktadır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini ve bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını etkileyen eğitim durumu değişkeni ile araştırma yapılabilir.
- Çalışma daha geniş evren/örneklem gruplarıyla yapılabilir.
- Yapılan araştırma nicel bir araştırmadır. Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini ve bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarını inceleyen nitel bir araştırma veya karma bir araştırma yapılabilir.
- Farklı veri toplama yöntemleri kullanılarak, öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarını daha kapsamlı ve derinlemesine incelenmesine olanak tanıyabilir.

- Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerinin ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının zaman içinde nasıl değiştiğini daha iyi anlamak için uzun dönemli izleme çalışmaları yapılabilir. Bu tür araştırmalar, öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinde elde ettikleri ilerlemeleri ve araştırma tutumlarındaki değişimleri izleyerek, hangi faktörlerin bu gelişimlerde etkili olduğunu ortaya koyabilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Okul ve eğitim kurumlarında öğretmenlerin internet üzerinden güvenilir eğitim ve haber kaynaklarına kolay erişimini sağlayacak altyapıyı oluşturabilir.
- Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini geliştirmek amacıyla kapsamlı eğitim programları düzenlenebilir.
- Eğitimle ilgili dijital platformlar ve veri tabanları, öğretmenlerin araştırma yapmalarını kolaylaştıracak şekilde erişilebilir hale getirilebilir.
- Hizmet içi eğitim programlarına öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerilerini geliştirecek modüller eklenebilir. Bu modüller, öğretmenlere araştırma yöntemleri, veri analizi ve bilimsel yazım gibi konularda kapsamlı eğitim sunarak, araştırma yapma yetkinliklerini arttırabilir.
- Bilimsel araştırmaya yönelik olumlu tutumları artırmak için öğretmenler arasında araştırma yapmayı teşvik eden ödüller ve teşvik sistemleri oluşturulabilir. Bu teşvikler, başarılı araştırma projeleri ve katkıları için öğretmenlere maddi ve manevi ödüller sunarak, araştırma yapma motivasyonlarını artırabilir.
- Okul bünyesinde bilimsel araştırma projeleri ve çalışmalar için fırsatlar sunarak, öğretmenlerin bu süreçlere aktif katılımı desteklenebilir. Okul içi proje ve araştırma imkânları, öğretmenlerin araştırma yapma becerilerini geliştirmelerine ve bilimsel süreçlere dâhil olmalarına yardımcı olabilir.
- Okul ortamında bir araştırma kültürü oluşturmak için öğretmenlerin bilimsel yöntemler konusundaki farkındalıklarını artırıcı seminerler ve atölyeler düzenlenebilir. Bu etkinlikler, öğretmenlerin araştırma yöntemleri, veri analizi ve bilimsel yazım konularında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilir, ayrıca araştırma yapma becerilerini geliştirebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2011). Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 15-28.
- Ahmed, A., & Pervin, N. (2013). English language teachers' engagement with research: findings from Bangladesh. *Professional Development in Education*, 41(1), 21-39. <https://doi.org/10.1080/19415257.2013.861860>
- Altun, A. (2005). *Gelişen teknolojiler ve yeni okuryazarlıklar*. Anı.
- Arı, A. G., & Arslan, K. (2020). Lisansüstü fen bilimleri öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığı beceri düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13, 511-525.
- Armağan, Y. (2012). *Eğitim araştırmaları çerçevesinde okul müdürlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Tez No. 327452) [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi-Tokat]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 9-26.
- Ayaydın, A., & Kurtuldu, M. K. (2010). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine yönelik tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 1-8.
- Aydoğan, İ. (2008). Bilim insani ve entelektüel özellik. *GAU Journal of Social and Applied Science*, 3(6), 81-87.
- Bacanak, A., & Gökdere, M. (2009). Investigating level of the scientific literacy of primary school teacher candidates. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 10(1).
- Bahtiyar, A., & Can, B. (2016). Fen öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileri ile bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 47-58.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (13. baskı). Pegem.
- Banegas, D. L. (2018). Towards understanding EFL teachers' conceptions of research: findings from Argentina. *Profile Issues in Teachers Professional Development*, 20(1), 57-72. <https://doi.org/10.15446/profile.v20n1.61881>
- Baş, T. (2013). *Anket nasıl hazırlanır? Nasıl uygulanır? Nasıl değerlendirilir?* (7. baskı). Seçkin.
- Bektur, T., Yaşar, H., Küçükkaragöz, H., & Titiz, T. (1997, 10-12 Nisan). *Ezbersiz eğitim. Nasıl bir eğitim sistemi: güncel uygulamalar ve geleceğe ilişkin öneriler* [Sözlü bildiri]. Eğitim Sempozyumu, İzmir.
- Biçer, N., Bozkırlı, K. Ç., & Er, O. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 50, 327-341.
- Borg, S. (2010). Language teacher research engagement. *Language Teaching*, 43(4), 391-429. <https://doi.org/10.1017/S0261444810000170>
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D., & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Büyüköztürk, Ş. (1997). Araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(12), 453-464.

- Büyüköztürk, Ş. (1999). İlköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(18), 257-269.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (28. baskı). Pegem Akademi.
- Cain, T., & Allan, D. (2017). The invisible impact of educational research. *Oxford Review of Education*, 43(6), 718-732.
- Camuzcu-Aşıroğlu, S. (2016). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumları ile bilimsel araştırma dersindeki başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 72-84.
- Çakmak, Z., Taşkiran, C., & Bulut, B. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 266-287.
- Çapar, B. (1998). İşlevsel okur-yazarlık bilgi erişim ilkesi ve Türkiye. *Türk Kütüphaneciliği*, 12(4), 342-344.
- Çapri, B., & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Demir, S., & Deniz, H. (2020). Akademik okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1366-1379.
- Dokumacı-Sütçü, N. (2021). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlıklarını açıklayan değişkenlerin sınıflandırma ve regresyon ağacı ile belirlenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(45), 592-611.
- Domyacı, M. A., & Ercan, O. (2017). Öğretmen adaylarının bilimsel okuryazarlık düzeyleri ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1265-1284.
- Doru, M. N. (2018). Sosyal bilimlerde etik sorunlar. M. Öztürk (Ed.), *Akademik okuryazarlık* (ss. 87-102). Nobel.
- Ekiz, D. (2006). Primary school teachers' attitudes towards educational research. *Theory & Practice*, 6(2), 395-402.
- Ekmekçi, E. (2017). The flipped writing classroom in Turkish efl context: A comparati ve study on a new model. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 18(2), 151-167.
- Elkiran, Y. M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik okuryazarlık düzeyleri ile teknoloji yeterliği öz-değerlendirmeleri arasındaki ilişki. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 325-343.
- Elmborg, J. (2006). Critical information literacy: Implications for instructional practice. *The Journal of Academic Librarianship*, 32(2), 192-199.
- Erbay, Ş. (2017). Eğitimcilerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 246-260.
- Ercoşkun, M. H. (2020). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi:Teori ve Uygulama*, 10(19), 87-105.
- Evans, C., Waring, M., & Christodoulou, A. (2017). Building teachers' research literacy: integrating practice and research. *Research Papers in Education*, 32(4), 403-423. <https://doi.org/10.1080/02671522.2017.1322357>

- Gore, J. M., & Gittin, A. (2004). Visioning the academic-teacher divide: power and knowledge in the educational community. *Teachers and Teaching*, 10(1), 35-58. <https://doi.org/10.1080/13540600320000170918>
- Göksel, A. G., & Yıldız, L. (2021). Üniversite öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları: Spor bilimleri fakültesi örneği. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 6(1), 1-14.
- Görgülü-Arı, A., & Arslan, K. (2020). Lisansüstü fen bilimleri öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığı becerileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(75), 510-525.
- Güneş, F. (1997). *Okuma-yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ocak.
- Güneş, F. (2000). *Uygulamalı okuma yazma öğretimi*. Ocak.
- Gürkan, U., & Er, K. O. (2008, 1-3 Eylül). Öğretmen adaylarının internet kullanımına ve araştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi [Sözlü bildiri]. 17. Eğitim Bilimleri Kongresi, Sakarya.
- Güven, İ. (2001). Öğretmen yetiştirmenin uluslararası boyutu. *Millî Eğitim Dergisi*, 150, 20-28.
- Hurd, P. D. (1988). Historical and philosophical insights on scientific literacy. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 10(3), 133-136. <https://doi.org/10.1177/027046769001000303>
- İlhan, A., Çelik, Ç., & Aslan, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 141-156. <https://doi:10.17679/iuefd.17218132>
- İlhan, N., Şekerci, A. R., Sözbilir, M., & Yıldırım, A. (2013). Eğitim Araştırmalarına yönelik öğretmen tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), 31-57.
- Karaalioglu-Çakır, S., & Kadioğlu-Akbulut, C. (2022). Fen bilimleri öğretmenlerinin mesleki ve bilimsel tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 30(3), 549-561.
- Karasar, N. (1995). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (8. baskı). 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (26. baskı). Nobel.
- Kart, A., & Gelbal, S. (2014). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma öz yeterlik algılarının ikili karşılaştırmalı yargılar yöntemiyle belirlenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(1), 12-23.
- Kaya, B. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum düzeyi ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 462333) [Yüksek lisans tezi, Ahievran Üniversitesi-Kırşehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Keçe, M. (2009). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin tarihsel okuryazarlık durumlarının belirlenmesi (Tez No. 235512) [Yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi-Niğde]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kendirlioğlu-Günhan, N. (2021). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin araştırma okuryazarlığının kriz dönemlerinde mesleki gelişim bağlamında incelenmesi* (Tez No. 693351) [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Konokman, G. Y., Tanrıseven, I., & Karasolak, K. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 141-158.

- Korkmaz, C., & Şahin, M. (2019). Liselere kayıt sistemine yönelik öğretmen görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 9-20.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A., & Yeşil, R. (2011). Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme. *İlköğretim Online*, 10(3), 961-973.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş., & Çokluk, Ö. (1999). İlköğretim müfettişlerinin araştırma yeterlikleri ve araştırma eğitimine ilişkin görüşler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19, 325-339.
- Kurbanoglu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Kurudayıoğlu, M., & Çimen, L. (2020). Yabancı dil olarak türkçe öğrenen öğrencilerin akademik yazılarında etkileşimli üstsöylem. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(31), 125-149. <https://doi:10.26466/opus.771950>
- Küçüköğlü, A., Taşgın, A., & Çelik, N. (2013). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin görüşleri üzerine bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17, 11-24.
- Laugksch, R. (2000). Scientific literacy: A conceptual overview. *Science Education*, 84(1), 71-94. [https://doi:10.1002/\(SICI\)1098-237X\(200001\)84:13.0.CO;2-C](https://doi:10.1002/(SICI)1098-237X(200001)84:13.0.CO;2-C)
- Lea, M. R., & Street, B. V. (2006). The academic literacies model: Theory and applications. *Theory Into Practice*, 45(4), 368-377. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4504_11
- Lodico, M. G., Spaulding, D. T., & Voegtler, K. H. (2006). *Methods in educational research: From theory to practice*. Jossey Bass A.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2008). *Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (MEB). (2013). *İlköğretim kurumları fen bilimleri dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. <https://tegm.meb.gov.tr/www/2023-vizyonu/icerik/23>
- Mıhladı, G., & Duran, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilime yönelik tutumlarının değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(20), 100-121.
- Mustan, T. (2002). Dünyada ve Türkiye’de öğretmen yetiştirmede yeni yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 29(29), 115-127.
- Mutlu, O. (2019). *İlköğretim okulu yöneticilerinin bilimsel araştırma öz-yeterlilikleri* (Tez No. 568852) [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi-Uşak]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel değişim sürecinde yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık: Türkiye deneyimi. *Bilgi Dünyası*, 11(1), 101-121.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi çağında öğretmen eğitimi, nitelikleri ve gücü: Bir reform önerisi* (1. baskı). Türk Eğitim Derneği İktisadi İşletmesi.
- Özenç, E. G. (2012). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin işlevsel okuryazarlık düzeyleriyle akademik başarıları arasındaki ilişki* (Tez No. 293227) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Padwad, A. (2018). Supporting teacher-researchers: Some issues. D. Xerri & C. Pioquinto (Eds.), *Becoming research literate: Supporting teacher research in English language teaching* (pp. 46-51). ETAS

- Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 77-90.
- Sadıç, T. (2019). *Lise öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik algıları, eğitim araştırmalarına yönelik tutumları ile araştırma yeterlilikleri arasındaki ilişki* (Tez No. 579998) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Saracaloğlu, S., Varol, S. R., & Ercan, İ. E. (2005). Lisansüstü eğitim öğrencilerinin bilimsel araştırma kaygıları araştırma ve istatistiğe yönelik tutumları ile araştırma yetenekleri arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 187-199.
- Saracaoğlu, A. S. (2008). Lisansüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 179 - 208.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 131-140.
- Sıvacı, S. Y., Gülbahar, B., & Çöplü, F. (2018). Öğretmen adaylarının araştırma ve lisansüstü eğitime yönelik tutumları. *Turkish Studies*, 13(3), 911-926. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13172>
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (7.baskı). Anı.
- Subotnik, R. (1988). The motivation to experiment: A study of gifted adolescents' attitudes toward scientific research. *Journal for the Education of the Gifted*, 11(3), 19-35. <https://doi.org/10.1177/016235328801100303>
- Suters, L. A. (2004). *An exploratory study of the impact of an inquiry-based professional development course on the beliefs and instructional practices of urban inservice teachers*. Unpublished master's thesis, University of Tennessee, Knoxville
- Şahin, C. T., & Say, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin bilimsel okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 223-240.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7nd ed.). Pearson.
- Taşdemir, M., & Taşdemir, A. (2011). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme yeterlilikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(26), 343-353.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. (3.baskı). Nobel.
- Tekin, N., Aslan, O., & Yağız, D. (2016). Fen bilimleri öğretmen adaylarının bilimsel okuryazarlık düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 23-50.
- Tunagür, M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 87, 435-450.
- Tunç-Şahin, C., & Say, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde bilimsel okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 223-240.
- Turgut, H. (2007). Herkes için bilimsel okuryazarlık. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 233-256.

- Türkben, T., & Satılmış, S. (2022). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık, dijital okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 345-364.
- Uyanık, G. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: boylamsal bir araştırma. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 196-206.
- Uyanık, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4(2), 112-127.
- Uzunoğlu, S. (1997, 10-12 Nisan). *Bilgi çağındaki eğitimin temel özellikleri.Nasıl bir eğitim sistemi:Güncel uygulamalar ve geleceğe ilişkin öneriler* [Sözlü bildiri]. Eğitim Sempozyumu, İzmir.
- Willison, J. W. (2012). When academics integrate research skill development in the curriculum. *Higher Education Research & Development*, 31(6), 905-919. <https://doi.org/10.1080/07294360.2012.65876>
- Yaşar, M. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması: Geçerlik ve güvenirlik. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4(2), 110-129. <https://doi.org/10.12973/jesr.2014.42.7>
- Yenilmez, K., & Ata, A. (2012, 27-30 Haziran). *Matematik öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının incelenmesi* [Yazılı bildiri]. 10. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Niğde.
- Yerlikaya, M. (2015). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı öğretmen adaylarının görsel okuryazarlıkları* (Tez No. 396932) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yiğit, M. K., & Özalemdar, L. (2022). Biyoloji ve fen bilgisi öğretmenlerinin araştırma okuryazarlık becerileri. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri ve Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, (17), 472-494. <https://doi.org/10.35826/ijetsar.432>
- Yıldız, A. (2007). Geçmişten günümüze okuryazarlık araştırmaları. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 5(18), 44-61.
- Yıldız, D., Kılıç, M. Y., & Yavuz, M. (2018). Öğretmenlerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği” geliştirme çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 48-67
- Yıldız, D., Kılıç, M. Y., Gülmez, D., & Yavuz, M. (2019). Öğretmenlerin araştırma okuryazarlığı becerileri: Ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(1), 45-65.
- Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *Türk Kütüphaneciliği*, 3(1), 48-53.

EKLER

Ek-1. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Saygıdeğer katılımcı,

Bu araştırma, araştırma okuryazarlık becerileriniz ve bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarınızın belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Veriler yalnızca bilimsel bir çalışma için kullanılacak olup ticari veya başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Formu doldurmanız, araştırmaya katkıda bulunmanız açısından son derece önemlidir. Cevaplarınızı samimiyetle doldurmanızı rica eder, değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Sorulara uygun cevapları kutucuklara çarpı işareti (X) koyarak işaretleyebilirsiniz.

Duygu AKGÖZ

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz?	☐ Kadın ☐ Erkek
Yaşınız?	 Belirtiniz.
Kıdeminiz?	 Belirtiniz.
Yaşadığınız yerleşim yeri?	☐ İl ☐ İlçe ☐ Belde ☐ Köy
Görev yaptığınız okul türü?	☐ Anaokulu ☐ Anasınıfı ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise
Kütüphaneye gitme durumunuz?	☐ Hiç gitmiyorum ☐ Ayda bir kere veya daha az ☐ Ayda iki-üç kez ☐ Haftada bir kez ☐ Haftada birden fazla
Kitap okuma alışkanlığınız?	☐ Hiç okumuyorum ☐ Günlük okurum ☐ Haftada bir kez ☐ ☐ Haftada birden fazla ☐ Ayda bir kere veya daha az ☐ Ayda iki-üç kez
Bilimsel dergi aboneliğiniz?	☐ Hiçbirine abone değilim ☐ 1-2 dergiye aboneyim ☐ 3-5 dergiye aboneyim ☐ 6'dan fazla dergiye aboneyim
İnternet kullanımında öncelikli amacınız?	☐ Eğitim ☐ Haber ☐ Sosyal medya ☐ Eğlence ☐ Diğer

Ek-2. Araştırma Okuryazarlığı Ölçeği

ÖĞRETMENLERİN ARAŞTIRMA OKURYAZARLIĞI BECERİLERİ ÖLÇEĞİ (ÖAOB)						
Madde No	BECERİLER	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
ARAŞTIRMA SÜRECİ						
1	Araştırmamı bir bütün olarak değerlendirebilirim.					
2						
3						
4						
5						
6	Araştırma sırasında edindiğim tecrübeleri günlük yaşamımda kullanabilirim.					
7						
8						
9						
ARAŞTIRMAYA HAZIRLIK						
10						
11						
12	Araştırmam için gereken bilgileri toplarken uygun bir arama stratejisi oluştururum.					
13						
14						
15						
16						
17						
18						
YÖNTEM BİLGİSİ						
19	Araştırma problemime uygun ölçeği seçebilirim.					
20						
21						
22						
23						
KAYNAKLARA ULAŞMA						
24	Araştırmam için gerekli bilgilere ulaşabileceğim bir kütüphane veya elektronik veri tabanına üyeyim.					
25						
26						

Derya YILDIZ, Mehmet Yaşar KILIÇ, Deniz GÜLMEZ, Mustafa YAVUZ

Ek-3. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

	Maddeler	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Orta derecede katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Veri toplama araçlarında gereksiz sorulara yer verildiğinden bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem.					
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Bilgilerin dar bir alanda toplanması nedeniyle araştırma sonuçlarını güvenilirmez bulurum.					
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Araştırma sonuçları beni genişlemeye kaydırıyor.					
	Araştırmalar ilgi alanıma girer.					
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Bilim insanı dürüst, bilgili, üretken, açık sözlü, diğer bilim insanlarına saygılı kişidir.					

Özgen KORKMAZ, Ayfer ŞAHİN, Rüştü YEŞİL

Ek-4. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçek İzni

Gönderen: Özgen Korkmaz <[redacted]>

Gönderildi: 10 Ocak 2023 Salı 16:16

Kime: Duygu AKGÖZ <[redacted]>

Konu: Re: Ölçek Kullanım İzni

Kullanabilirsiniz. Ölçek maddeleri ilgili makalede mevcut. Kolay gelsin

10 Oca 2023 Salı, saat 15:54 tarihinde Duygu AKGÖZ <[redacted].com> şunu yazdı:

Sayın hocam,

Ben Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim dalı yüksek lisans öğrencisi Duygu AKGÖZ. İletişim adresinizi toad dan aldım. Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU danışmanlığında yapacağım yüksek lisans tez çalışmamda geliştirmiş olduğunuz ölçeğinizden (Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği) izin verirsiniz faydalanmak istiyorum. Ölçek kullanım izni ve ölçeğinizin formunu göndermeniz mümkün müdür? Saygılarımla...

--

Prof. Dr. Özgen KORKMAZ

Amasya Üniversitesi Teknoloji Fakültesi

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Ek-5. Araştırma Okuryazarlık Ölçek İzni

DY Derya YILDIZ <[redacted]>

Kime: Siz

14.01.2023 Cmt 16:31

Araştırma okuryazarlığı ölçeğ...
22 KB

Ölçek ekte. İyi çalışmalar.

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: "Duygu AKGÖZ" <[redacted]>

Kime: <[redacted]>

Gönderilenler: 10 Ocak Salı 2023 16:18:15

Konu: Ölçek Kullanım İzni

Sayın hocam,

Ben Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim dalı yüksek lisans öğrencisi Duygu AKGÖZ. İletişim adresinizi toad dan aldım. Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU danışmanlığında yapacağım yüksek lisans tez çalışmamda geliştirmiş olduğunuz ölçeğinizden (Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri) izin verirsiniz faydalanmak istiyorum. Ölçek kullanım izni ve ölçeğinizin formunu göndermeniz mümkün müdür? Saygılarımla...

--

Doç. Dr. Derya YILDIZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Türkçe Eğitimi ABD

03323238220/5719

Ek-6. Tutum Ölçeği Geçerlik Güvenirlik Uzman Görüşü

ÖK Özgen Korkmaz [Redacted]
Kime: Siz 16.05.2023 Sal 21:54

Sevgili Duygu
Biz öğretmen adaylarıyla çalıştık. Öğretmen adaylarının demografisi öğretmen örneklerimin demografisi ile büyük ölçüde benzerlik gösterir. Bı yüzden kanımca öğretmenlerle kullanmanızda bir sakınca yok. Kolay gelsin.

Prof. Dr. Özgen Korkmaz

16 May 2023 Sal, saat 21:50 tarihinde Duygu AKGÖZ [Redacted] yazdı:
Sayın Prof. Dr. Özgen Korkmaz,

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU' nun yüksek lisans öğrencisi Duygu AKGÖZ'üm.

Ocak ayında çalışmamda ölçeğinizi kullanmak için sizden izin almıştım. Tezimin konusu "Öğretmenlerin araştırma okuryazarlık becerileri ile araştırmaya olan tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi"dir. Örneklem grubum, Erzurum ili Çat ilçesindeki tüm Okul öncesi, İlkokul, Ortaokul ve Lisede görev yapan 245 öğretmenlerden oluşacaktır. Çalışmamda kullanacağım veri toplama araçlarından geliştirmiş olduğunuz ölçeğinizi (Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği) kullanma kararı almıştık ancak sizin örneklem grubunuz öğretmen adaylarından oluşmakta olup geçerlik güvenirlik çalışmasının buna göre yapılmış olduğunu fark ettik. Kendi çalışmamda öğretmenlerin araştırmaya olan tutumları için sizin geliştirdiğiniz ölçeği kullanmam geçerlik güvenirlik açısından sorun veya sorunlar oluşturur mu, bu ölçeği öğretmenlerde kullanabilir miyim? Araştırma çalışmamda, bu konuda uzman görüşlerinizi alarak değerli katkılarınızı paylaşırsanız benim çalışmamda büyük bir fayda sağlayacaktır. Bu nedenle sizden görüş paylaşmanızı rica ediyorum.

Katkılarınız ve değerli görüşleriniz için şimdiden teşekkür ederim.

Ek-7. Etik Kurul Onay Belgesi 1

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurul Başkanlığı
PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin/Çalışmanın Adı: Danışmanlığını Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU'nun yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Duygu AKGÖZ'ün "Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışması ile ilgili Etik Kurul uygunluk-onay belgesi talep edilmesi.

Gönderildiği Tarih: 25.05.2023
Teslim Tarihi: 25.05.2023
Değerlendirenin Adı Soyadı: Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı Adına
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Etik Kurul Başkanı

İmza : [Redacted]

Tez /uygundur: ☒

Gerekçe/Açıklama: Yapılacak çalışmada yaklaşım ve yöntemler dikkate alınarak, konu ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel açıdan herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Tez / uygun değildir: ☐
Gerekçe/Açıklama

Ek-8. Etik Kurul Onay Belgesi 2

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL BAŞKANLIĞI
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu
ERZURUM

Toplantının Mahiyeti :Etik Kurul
Toplantının Tarihi :25.05.2023
Toplantının Sayısı :06

Karar-28: Danışmanlığını Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU'nun yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Duygu AKGÖZ'ün "Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışması ile ilgili Etik Kurul uygunluk-onay belgesi talebi ile ilgili husus görüşüldü.

Yapılan görüşmelerden sonra adı geçen "Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışması ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, oy birliği ile karar verilmiştir.

[İmza Alanı]

(İMZA)

Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Birim Etik Kurul Başkanı

[İmza Alanı]

Prof.Dr. İhsan Sabri BALKAKAYA
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı

[İmza Alanı]

(İMZA)

Prof. Dr. Betül ASLAN
Birim Etik Kurul Üyesi

[İmza Alanı]

(İMZA)

Prof.Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Birim Etik Kurul Üyesi

[İmza Alanı]

Prof.Dr. Mustafa CİHAN
Raportör

Ek-9. Etik Kurul Onay Belgesi 3

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu Karar Formu

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 06 Karar No: 28	Toplantı Tarihi: 25.05.2023
	Aşağıda bilgileri verilen tez ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu tez ile ilgili yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: Duygu AKGÖZ Çalışma Konusu: Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK	Etik Kurul Başkanı	
Prof.Dr.İhsan Sabri BALKAYA	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof. Dr. Betül ASLAN	Etik Kurul Üyesi	
Prof.Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Etik Kurul Üyesi	
Prof.Dr. Mustafa CİHAN	Etik Kurul Raportörü	

Ek-10. Araştırma ve Uygulama İzinleri

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-36648235-605.01-78879486
Konu : Uygulama İzni (Duygu AKGÖZ-
[Redacted])

22/06/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 07.06.2023 tarihli ve E.2300176562sayılı yazısı.
b) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 12.06.2023 tarihli ve E.2300180401sayılı yazısı.

İlgi yazılar gereği; a) Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans programı öğrencisi Duygu AKGÖZ tarafından Prof.Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU'nun danışmanlığında 8 Mayıs -30 Haziran 2023 tarihleri arasında Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik yapılması planlanan "*Öğretmenlerin Araştırma Okuryazarlığı Becerileri ile Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" adlı uygulama çalışması,

[Redacted]

İlgi yazılar ve ekleri, Bakanlığımızın 21.01.2020 tarihli ve E.1563890 (2020/2) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup; "*Araştırmaların, Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Aksatmayacak Şekilde, gönüllülük esasıyla ve varsa veli onay belgesinin onaylatılması*" ve komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak araştırma uygulama çalışmaların yapılması, yapılan çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılı kapsayacak şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Ahmet ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazılar (2 Adet Dosya)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Muratpaşa Mah. Yönetim Cad. Hükümet Konağı İl MEM kAT:3

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: H.TEMEL

Telefon No : 0 (442) 234 48 00

E-Posta: argc25@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

İnternet Adresi: erzurummemb@meb.gov.tr

Faks:4422351032

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f0f4-679b-3a4a-977b-12c9 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZ GEÇMİŞ

Duygu AKGÖZ Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda 2012 yılında lisans derecesi aldı. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Erzurum iline bağlı bir ilçenin İlkokulu'nda sınıf öğretmeni olarak göreve başladı. 2021-2022 eğitim öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. AKGÖZ halen öğretmen olarak görevine devam etmektedir.

